אינדוסטריעלע יוניאן רופט אלע קלאוקמאכער צו א ספעציעלער מאסן פאַרזאַמלונג ווינטיקע פראגן וועלן באהאנדלט ווערן היינט 8 אָוונט אין פרייהייטס טעמפל

זון אויפגאנג — 8.26.
זון אונטערגאנג — 4.42.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדא פאבלירט אין 1910 רערשיינט יעדן טאג

אידישע וואַרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

ווערטער: קלאר און מילד

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 21, No. 5. Winnipeg, Wed. Jan. 7, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. רערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג מיטוואך יח׳ טבת, תרצ״א.

ערשטע באריכטן פון וואלן צו אסיפת הנבחרים גיבן ארבעטער 13 פלעצער צו 7 פאר די רעוויזיאָניסטן

אנב - אורחא

פון מארק

קעניג יוסף־לייב, דער אזוי־פילט־ער

ער האט זיך מיט זיין איינענער מאר־יעסטעט מטריח געווען צו אונז אין רע־דאקציע צו געבן אונז אן אודיענץ.

דאס איז ניט דערפאר ווייל ער האלט ווייניק פון זיין קעניגלאכן כבוד.

אדרבא, ער איז זייער שטאלץ מיט זיין הויכן בארוף. ער טראגט מיט ווירדע זיין פארגעשטעלטע קרון און זיין ממשות־דיקע אוניפארם, — אן אויסגעריבענעם מאנטל און א פאר לעכער דארטן וואו די קני פון די הויזן דארפן זיין.

ער שטאלצירט אפילו דערמיט, וואס ער האט פאר די 11 יאר, זינט ער האט אנגעהויבן ארויפשטייגן אויפ׳ן טראן, נאך ניט באריירט מיט זיינע קעניגלאכע הענט קיין ארבעט אויף צו פארדיענען אויף צום לעבן, — ווי אלע גוטע קעניגן לעבט ער אויסשליפלאך על חשבון הקהל.

פארוואס זשע האט ער פארבויגן זיין כבוד און איז נעקומען צו אונז?

פשוט דערפאר, ווייל גיין אין איינגנט־לאך זיין בארוף, און דאס האט אים גע־וואונען זיין וועלט־באריהמטייט, זיין טראן און זיין קרון.

* * *

איך מיין דא זיין מאיעסטעט, קעניג יוסף־לייב לאזאראוויץ, 25־יאריקער קע־ניג פון די האבאס.

א קליינער, טונקל־הויטיקער אידישער יונגערמאנטשיק, מיט א גוטן, שיר ניט אינטעליגענטן ענגליש, און מיט אן ערגערן אידיש.

געבארן געווארן אין רומעניע, אבער אויסגעוואקסן און דערצויגן געווארן אין ברוקלין, אין די פאראייניקטע שטאטן, וואו עס וואוינען נאך זיינע עלטערן, ברי־דער און שוועסטער.

צו 14 יאר פארענדיקט הייסקול, און פון דאן אז וואנדערט ער פון שטאט צו שטאט און פון לאנד צו לאנד.

אויסגעוואנדערט נאנץ אייראָפּע, אוי־בער סאוועט רוסלאנד, — ער פילט אן אינסטינקטיווע שנאה צו די באלשעווי־קעס: אפשר דערפאר, וואס זיי האבן ניט קיין דרך־ארץ פאר קעניגן?

נו, אוודע האט ער דורכגעשפאנט אויך אמעריקע אין דער לייגנ און אין דער ברייט, און קאנאדע באזוכט ער שוין א צווייטן מאל (געווען דא אין 1929).

אומעטום זוכט ער אודיענצן ביי זיין גלייכן, — ביי מלכים ושרים. ער האט בריוו און אטעסטאט פון קעניגן, פרע־מיערן, פרעזידענטן.

אפילו ארדענט האט ער: אט האט אים מעיאר נעב, פון ווינגבעג, באשיינקט מיט ווי׳ס־פעס „קאוס אף ארמס״ צו טראגן אויף זיין לאנ, ווי א שמירה קעגן ר׳, וואס זעצן אויס קעגן קעניגן פון דעם סארט . . .

* * *

קעניג יוסף־לייב איז דער אנערקענטער קעניג פון די האבאס,— די קרוין האט ער געוואונען ניט מיט פיזישער גבורה, נאר מיט בייסטיקער שטארקייט.

פאר 11 יאר צייט אויסגעוואונדערט א ווערט, אן א געבראכענעם סעגן אין קע־שענע, און, ניט געקוקט אויף אלע נסיו־גות, האט ער זיך נים דערנידעריקט זיך צו קיין ארבעט.

ער איז שוין אבער אפנים מיד פון דער שווערער לאסט פון זיין קרוין. ער איילט זיך אהיים אויף פסח. ער נייט א׳צט פון דאנען קיין וואנקאווער (דורך סאסקאטון און צווישנדריקע פונקטן), סעאטל און צר־ריק קיין ברוקלין, — צו באוועגן זיך דארטן אויף שטענדיק, אויפצוגעבן זיין קרוין און ווערן א פשוט׳ער מענש, אפשר א מיטארבעטער פון אן ענגלישער צייר־טונג.

געגנט, הייסט עס, געדינט דער מענש הייט, — שוין צייט צו טראכטן וועגן א תכלית פאר זיך אליין!

* * *

קעניג יוסף־לייב איז אומעטום א גוטער גאסט, און ווערט ווארים אויפגענומען פון די גדולים פון די אומות העולם, — אט איז ער אפילו באשטימט געווארן פאר אן ערן מיסגליד פון דער היגער מאסאר ליגע, און אוטומאטיש, ווען מען נעמט אים אונ׳ טערפארן, האט ער קיינמאל ניט געהאט.

אבער אנדערש ווי אנדערע אידישע גדולים האט דער גלאנץ פון דער אויסער־לאכער וועלט אים נים פארבלענדעט: ער איז פארבליבן א געטרייער איד און טראכט אפילו ניט פון אסימילירן זיך.

פאר די 11 יאר וואס ער וואנדערט, האט ער קיינמאל ניט געטראגן זיין קרוין אום שבת, — יערן ערב שבת לייגט ער אוועק אן א זייט זיין קעניגלאכע מלאכה און וואנדערט ניט אוועק, וואו עס ווייזן זיך ניט דריי שטערן אויף דעם שבת־נאכטיקן הימל . . .

און וואוהין ער קומט ניט, זוכט ער אוים דוקא די אידן און ניט זיי דעם בבוד אין די געלעגנהייט אויסצוהאלטן זיין מאיעסטעט אין זיינע קעניגלאכע הצטר־בות׳ן, וואס זיינען אנב זייער באשיידן, — א פאר וועש, א מאלצייט, א נאכט־לעגער, א לאטע אויף די הויזן . . .

* * *

און אזוי האבן מיר, הייסט עס, אונזערע אידישע קעניגן, — קעניגן פון די שנאר דערס׳ קעניגן פון די האבאס . . .

נישקשה, — מיר האבן ניט וואס צו שעמען זיך מיט זיי קעגן די גויאישע שטאל קעניגן, קויזל קעניגן, אויל קעניגן און טאקע די אמת׳ע קעניגן.

זיי טוען אויך ניט קיין מלאכה, — אין זיי קאסטן אונז א סך ביליקער.

אזן, הויפטזאכלאך, זיי פארארזאכן ניט קיין מלחמות, ווי די גויאישע קעניגן.

זאָגט אז 400 טויזנט זיינען אומגעזעצלאך אין די שטאטן

(ספעצ. טעלעג. צו ד״א.וו. דורך ״איטא״)

וואשינגטאן, יאנוו. 7 (איטא).— ארום 400 טויזנט פרעמדבעדארענע נעפינען זיך אומגעזעצלאך אין די פאראייניקטע שטא־טען, און 100 טויזנט פון זיי קאנען דע־פארטירט ווערן אונטער די תקנות פונ׳ם אימיגראציע אקט, — לויט א בריוו פון סעקרעטאר דאוס צום סענאט.

דאוקס בריוו איז געווען אן ענטפער צו א רעזאלוציע וואס דאס האוס פארלאנגט אינ־פארמאציע וועגן דעם עניין און אויך אנ־וויזונגען ווי צו ענדערן די אימיגראציע געזעצן צו פארלייכטערן די דעפארטאציע פון אומגעווינשטע אימיגראנטן.

——(::)——

אינדישער פיהרער פאראורטיילט צו ניין חדשים טורמע

באמבעי, אינדיע, יאנוו. 7. — וועלכ־האל פאטעל, געוועזענער צייטווייליקער פרעזידענט פון דעם אל־אינדישן נאציאָ־נאלן קאנגרעס, איז דא נעכטן פאראורט־טיילט געווארן צו ניין מאנאטן טורמע.

פאטעל איז דעם זעקסטן דעצעמבער ארעסטירט געווארן אין אהמאדבאד אין פארבינדונג מיט א רעדע וואס ער האט געהאלטן אין באמבעי.

נאך א קאנדידאט פאר גאווער־נאר דזשענעראל

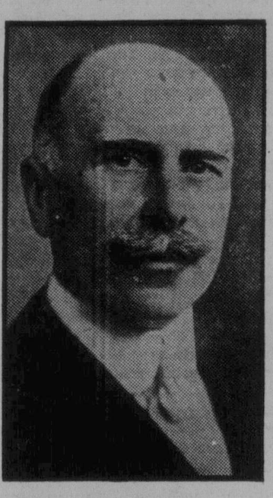

אוירל פון אלטאן, ברודער פון קעניגן מערי און געווזענער גאווערנאר־דזשענעראל פון דרום אפריקע, ווערט אין לאנ־דאן באטראכט ווי א נאָרשיינלאכער קאנ־דידאט צום פאסטן פון גאווערנאר דזשענעראל פון קאנאדע, אויפ׳ן ארט פון לארד בעסבארא, וועלכער ווערט וויצע־קעניג פון אינדיע.

פרעמיערן צייכענען אָן פלענער פון רעגירונגס הילף פאר פארמערס

אויף דער קאנפערענץ אפגעהאלטן גע־וואָרן דא נעכטן צווישן פרעמיער בנעט און די דריי פריירי פרעמיערן, אין אפיס פון פרעמיער ברעקען, זיינען אנגעצייכנט געווארן געוויסע איינצלהייטן פון דער רע־גירונגס פלענער צו העלפן די פארמערס, דורך נאראנטירן אן ארדנטלאכן פארקויף פון דעם שניט פון דעם יאר און דורך דר־ערסטער הילף צו נויטליידנדיקע פאר־מערס. אין דער פארם פון שפייז, קליי־דער, באהייצונג און זרעות.

דר. ענדרעסאן, פרעמיער פון סאסקא־טשעוואן, איז באשטימט געווארן צו זיין דער באריכט אפגעבער פאר דער עפנט־לאכקייט. אבער אויף ער איז געווען קארג אויף אינפארמאציעס און האט ניט ארויס געגעבן קיין איינצלהייטן פון די פאר־האנדלונגען. אלץ וואס ער האט געזאגט איז, אז מר. בענעט איז געווען זייער ברייטהארציק אין דער הילף וואס ער האט אנגעבאטן פון דער פערעראלער רעגירונג צו די פראווינצן.

שרייבער פאראיין פאר־ווייַלונג שבת

שבת, דעם 10טן יאנוואר, 9.30 אוונט, וועט פארקומען אין הויז פון ה. פארקער, 148 אלפרעד עוו., א חברים — פארווייַ־לונג פון אידישן שרייבער פאראיין. י. ראבינאוויטש וועט האלטן אן איינלייטונג צו א דיסקוסיע איבער ״דעם קינסטלערישן וואָרט״. עס זיינען אויך דא א פאר ווייַ־טיקע פראגן אויס׳ן סדר־היום צו באהאנד־לען. אלע מיטגלידער זוארן געבעטן צו קומען פינקטלאך.

קיין קריזיס אין סאָוועטן פארבאנד, לויט באריכט צום אלפארבאנדישן אויספיר קאָמיטעט

מאסקווע, יאנוו. 7.— ווי וואלעריאן קויבישעוו, פרעזידענט פון הויכן עקאָנאָ־מישן ראט, האט באריכטעט צום צענטראַ־לען אלפארבאנדישן אויספיר קאָמיטעט, איז ״אין פ. ס. ר. ר. ניטא קיין קריזיס און וועט קיינמאל ניט זיין״.

דער סאָוועטן פארבאנד, באריכטעט ער, יאגט שנעל אן און יאגט שנעל איבער די אנטוויקלטסטע קאפיטאליסטישע לענדער אין אינדוסטריע און טעכניק. ער האט אבער צוגעגעבן, אז די אויסגאבע צו דער־פירן דעם פינף יאריקן פלאן צו א דער־פאלגרייכן סוף איז נאך א רעזיקע.

די אויפגאבע פאר׳ן יאר 1931, האט ער געזאגט, איז צו דערגרייכן 83 מיליאן טאן קוילן, אנטוויקלען די רייכע סיבירער מינען וואס אנטהאלטן 86 פראצענט פון פאר־באנדס קוילן רעזערוו, און די גרינדונג פון א מעטאלורגישער באזע אויס׳ן אוראל, וואס פארדערט אן אינווסטמענט פון אנ־דערהאלבן ביליאן רובל.

די מעטאלורגישע אינדוסטריע, האט ער געזאגט, דארף לויטן פראגראם פארצייט־רען פאר׳ן יאר אכט מיליאן טאן טשוגון, 8 מיליאן מיט 808 טויזנט טאן שטאל, און 6 מיליאן מיט 600 טויזנט טאן איזען. אין טשוגון האט מען שוין איבערגעטראפן ענגלאנד 1929 פראדוקציע, און אין שטאל — פראנקרייכס 1928 פראדוקציע.

ארום 500 נייע אינדוסטריעלע אונטער־נעמונגען וועלן אנפאנגען ארבעטן אין 1931, האט ער באריכטעט.

——(::)——

איימי דזשאנסאן פלאנט אויפ־צוגעבן לופט רייזע קיין כינע

לאנדאן, יאנוו. 7. — איימי דזשאנ־סאן, די ענגלישע לופטפלייערין, וועלכע האט זיך ארויסגעלאזן אויף א פלי־רייזע קיין פעפינג, און זי האט זיך געמוזט אפשטעלן ארום וואַרשע צוליב דעם וואס איר פלי־מאשין אלד נעשדיקט געווא־רען, האט טעלעפאניירט צו דער צייטונג ״איוונינג סטענדארד״, אז זי האט בדעה נים צו פליגן קיין פעפינג דורך סיביר.

״איך וואלט זייער ניט געוואלט אויפ־געבן מיין געפלאנטע פלי־רייזע״, — האט זי געזאגט, ״אבער עס זעט איצט אויס אז איך וועל דאס מוזן טאן״.

באפעל צו ארעסטירן באריכט אז ל. טראצקי קומט אויף באזוך קיין נארוועגיע

אסלא, נארוועגיע, יאנוו. 7(איטא).— ווי די היגע צייטונג ״טאגבלאטדעט״ מעל־דעט, קומט לעאן טראצקי אויף א באזוך קיין אסלא ביים סוף יאנוואר, צו האלטן א לעקציע פאר דעם נארוועגישן סטודענ־טען פאראיינאנד.

די רעגירונג, לויט דער צייטונג, האט דערלויבט טראצקין צו מאכן דעם באזוך מיט׳ן תנאי, אז ער זאל נים באריר די אינערלאכע נארוועגישע פאליטיק אזוי לאנג ווי ער איז אין לאנד.

——(::)——

דוכאָבאָרן האבן מורא שיקן קינדער אין שול

נעלסאן, ב. ק., יאנוואר 7. — די דו־כאבארן, דרום פון נעלסאן, האבן נעכטן ניט געשיקט זייערע קינדער אן די סקולס אוים מורא, אז זיי זאלן דארטן ניט אומ־געבראכט ווערן.

לעצטן פרייטאג האבן די דוכאבארן פון דעם דיסטריקט געקראגן אן אנאָנימען בריוו, אז די סקולס וועלן אויפגעריסן ווערן, אויב זיי וועלן אהין שיקן זייערע קינדער.

איניקע דוכאבארישע קינדער האבן זיך נעכטן באוויזן אהרום די סקולס, אבער ווען זיי האבן דערזעען אז די סקולס זיי־נען ניט געווען באוואכט פון דרויסן, האָ־בען זיי מורא געהאט אריינצוגיין.

——(::)——

מאָנטרעאל מאכט דורך ערנסטע זאוועדוכע פאר יארן

מאָנטרעאל, יאנוואר 7. — מאָנטרעאל און אומגעגנט האבן שוין א צאל יארן נים ביינעוואוינט אזא שניי־שטורעם ווי נעכטן, געטרייבן פון א שטארקן ווינט, די גאסן פון שטאט זיינען באדעקט געו־ווען מיט איבער זיבן אינטשעס שניי. אויסערן שטאט, אויף די הויפט וועגן, איז נעכטן אוממעגלאך געווען דורכצו־פארן. מיט אן אוטאמאביל איבער דעם טיפן שניי. אויף איז אין שטאט טראמ־זירט געווארן דער פארקער.

די זעלבע לאגע איז אין דער שטאט קוועבעק געווען נעכטן.

——(::)——

רייזיקער עולם ביי הזכרה נאך לארד מעלטשעט

לאנדאן, יאנוו. 7 (איטא).— איבער 5 טויזנט מענשן האבן זיך באטייליקט אין דער הזכרה פארזאמלונג נאך לארד מעל־טשעט, דורכגעפירט לעצטן אונטן אין קווינס האל. דר. חיים ווייצמאן איז גע־ווען דער פארזיצער.

טויזנטער אירן אין פוילן אין געפאר צו פארלירן דאס רעכט אויף ארבעט

רעגירונג פלאנט צו פארבאָטן די באשעפטיקונג פון ניט־בירגער אין לאנד. — פוילישע און אידי־שע פארשטייער פארדאנדלען וועגן איינטלען גוטע באציאונגען צווישן ביידע פעל־קער. — 2,081 אידן פון פוילן עמיגרירט קיין ארץ ישראל אין 1930

ווארשע, יאנוו. 7 (איטא). — עס איז דא א געפאר, אז טויזנטער ״שטאטנלאָזע״ אידן אין פוילן, דאס הייסט, אזעלכע אידן וואס וואוינען אין פוילן און זיינען ניט קיין בירגער פון וועלכן ס׳איז לאנד, זאלן ניט קאנע קריגן קיין שום באשעפטיקונג אין א סך צווייגן פון פוילישן הנדל און אינדוסטריע.

די דאזיקע געפאר איז געווארן קלאר, נוץ די מאכט האט זיך אפגעזאגט פון אריינצוגעבן באנייטע וואוינונגס רעכט סערטיפיקאטן צו ״שטאטנלאזע״, די מייסטע פון וועלכע קומען פון רוסלאנד.

דער אפזאג צו באנייטן די סערטיפי־קאטן באזירט זיך אויף דעם, וואס אין לאנד הערשט א שווערע ארבעטסלאזי־קייט, און אין אזא צייט זיינען די איי־גענע בירגער בילכער ווען עס זיינען דא וועלכע ס׳איז באשעפטיקונגס מעגלאכ־קייטן.

די מייסטע אידן וואס זיינען באווירקט געווארן פון דער דאזיקער גזרה געפינען זיך אין די ראיאָנען פון ווילנע, ביאליס־טאק און וואלין, וואו די מייסטע אידן זיי־נען ״שטאטנלאזע״, ווייל זיי האבן פאר־לאָרן זייער רוסישע בירגערשאפט, און וואו אויף דער אינטערנאציאנאלער סטיטוט פאר אונטערזוכונג פון די פראב־לעמען פון די נאציאנאלע מינדערהייטן.

די באאמטע וואס באטייליקן זיך אין דער קאנפערענץ פארטרעטן ניט די רעגירונג, נאר טוען עס ווי פריוואטע בירגער.

ווארשע, יאנוו. 7 (איטא). — 2,081 פוילישע אידן האבן עמיגרירט קיין ארץ־ישראל אין 1930 אין פאלגרייך מיט 2,372, אין 1929.

מאכט טור איבער מערב קאנאדע אין אינטערעסן פון א״ארבעטער

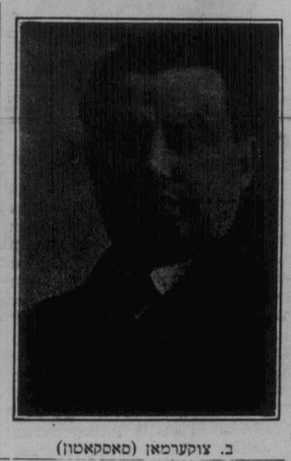

ב. צוקערמאן (מאסקאטון)

דער קאמיטעט פאר׳ן ארבעטנדיקן ארץ ישראל בעט אונז צו פארעפנטלאכן פאל־גנדיקעס:

״ב. צוקערמאן, פון מאסקאטון, מיט זיין לאנגיאריקער טעטיקייט פאר ארץ־ישראל, ווי אויך אויף אנדערע אידישע גע־זעלשאפטלאכע נעביטן, האט אויף אונזער איינלאדונג איינגעשטימט צו באזוכן א צאל גרעסערע און קלענערע פונקטן אין מערב קאנאדע אין די אינטערעסן פון דעם ארבעטנדיקן ארץ־ישראל.

״די לאקאלע טוער וועלכע האבן אין משך פון די לעצטע זעקס יאר געטריי גע־ארבעט פאר די ארץ־ישראל ארבעטער קאמפיינס זיינען נעבעגן אויפצונעמען חבר צוקערמאן, ווי ער פארדינט, און מיטהלפן זיין שליחות אין ארגאניזירן די בייזשטייערער אין א מיטגלידערשאפט פון דער ״ליגע פאר׳ן ארבעטנדיקן ארץ־ישראל״, כדי אויף אזא אופן צו שאפן א שטענדיקע און נאָענטע פארבינדונג מיט דעם חלוצ׳ישן ארץ־ישראל״.

מוצא סאנאטאריום ווערט געשלאָסן צוליב מאנגל אין מיטלען -- הילף דרינגענד נויטיק

מאָנטרעאל, קווע., יאנוו. 6.— לויט א מענ־שלאפן ווערן צו האלטן די אינסטי־טוציע אפן. די קייבל פון פאלעסטינע איז אונטערגעשריבן פון הארפעלד. פערלסאן און דער קופת חולים. מוצא טאר ניט גע־שלאסן ווערן. ביטע, טעלעגראפירט שפי־טאל פאנדן גלייך״.

——(::)——

היינט אינדוסטריעלע נאָדל יו־ניאָן פארזאמלונג

״וואס גייען מיר טאן דעם קומענדיקן סעזאן?״ — די דאזיקע פראגע וועט פארהאנדלט ווערן היינט, 8 אויינער אין אוונט, ביי א פארזאמלונג פון קלאוק־מאכער אין פרייהייטס טעמפל, פאררופן פון דער אינדוסטריעלער נאָדל־פאך יו־ניאָן. עס וועט אויך אפגעגעבן ווערן א באריכט פון די פארהאנדלונגען ביים שאפ קאנפערענץ, וואס אין אפגעהאלטן געווארן לעצטן זונטאג.

געפאר פון אלגעמיינעם לאָקאוט אין בריטישער טעקסטיל אינדוסטריע

לאנדאן, יאנוו. 7.— עס איז דא א מענ־לאקייט פון א לאקאוט קעגן א האלבן מיל־ליאן ארבעטער באשעפטיקט אין דער ברי־טישער טעקסטיל אינדוסטריע.

אין פארבינדונג מיט׳ן סטרייק פון 3,500 טעקסטיל ארבעטער קעגן דעם איינפיר פון אן אכטשפינדל פער ארבע־טער סיסטעם, האט א קאמיסיע פון קאר־טאן פאבריקאנטן אנגענומען א רעזאלו־ציע וואס פארדראמט די יוניאן פאר ארויס־רופן דעם סטרייק, און א רעקאמענדאציע צו אלע פאבריקאנטן צו שליסן זייערע פאבריקן ווען זיי וועלן אויסגעפארערט ווערן דאס צו טאן.

די דאזיקע רעזאלוציע ווערט באטראכט ווי א דראאונג מיט א לאקאוט.

דער סטרייק פון 140 טויזנט קוילן גרעבער אין סאוט ווייל׳ס־גייט דערוויל אז. די רעגירונג, מיט פארשטייער פון די באלעבאטים און די אלבעטער, פירן אן אפרהאנדלונגען. די רעגירונג שטריינגט זיך אז מיט אלע כחות אויסצולייזן דעם סכ־סוך, כדי דער סטרייק זאל זיך ניט פאר־שפרייטן.

ע. דזש. סעקטורי פארדאמט די בייטש ווי א שטראף מיטל

ריידנדיק פאר דעם צענטראלן ראט פון סאצאיאלע אנגעגנטורן, אויף דער מאנאט־לאכער פארזאמלונג פון דער ארגאניזא־ציע אין פארלאמענט געביידע, האט ע. דזש. סעקטורי, געווזענער באליסטאר דזשענעראל אין דעם פערעראלן קאבינעט, פארדאמט דעם געברויך פון דער בייטש ווי א שטראף־מיטל.

די ריכטער וואס פאר׳משפט׳ן צו שמיץ, האט ער געזאגט, וואלט מען גע־דארפט צווינגען צו שטיין אויפן זעלן ווי מע זמילט אויס די דאזיקע שטראף.

אט דער נעמה מיטל קעגן פארברעכער, האט מר. סעקטורי געזאגט, איז נים אין אנקלאנג מיט דער בעסערער פראקטיק אין גרויס בריטאניע, אמעריקאנער און אייראָפּיאישע געפענגניש. אין דער בריטישער ארמיי האט מען אפגעשאפן שמיץ, ווייל זיי רופן ארויס די ערנסטע ליידנשאפטן פון די קרבנות.

ער האט דערווזיזן אז שמיץ זיינען ניט קיין מיטל אפצושרעקן פארברעכער. צוויי־שען די פאראורטיילטע לעפטנס אין ווי־נעפגע צו שמיץ זיינען געווען אזעלכע, וואס האבן שוין געקראגן שמיץ צו צוויי און צו דריי מאל. וואס איז נויטיק איז, אז פארברעכער זאלן זיין זיכער אז זיי וועלן געכאפט ווערן און קריגן א שטראף, — די הארבקייט פון דער שטראף ברייננט אבער ניט קיין גוטע רעזולטאטן.

מר. סעקטורי האט אנגעוויזן אויף דעם דערפאלג פונ׳ם פאראל סיסטעם, און האט פארלאנגט, אז צופעליקע פארברע־כער זאלן ניט צוזאמען געפירט ווערן אין די טורמעס מיט פארהארטעוועטע פאר־ברעכער.

שרייבער פאראיין פאר־ווייַלונג שבת

שבת, דעם 10טן יאנוואר, 9.30 אוונט, וועט פארקומען אין הויז פון ה. פארקער, 148 אלפרעד עוו., א חברים — פארווייַ־לונג פון אידישן שרייבער פאראיין. י. ראבינאוויטש וועט האלטן אן איינלייטונג צו א דיסקוסיע איבער ״דעם קינסטלערישן וואָרט״. עס זיינען אויך דא א פאר ווייַ־טיקע פראגן אויס׳ן סדר־היום צו באהאנד־לען. אלע מיטגלידער זוארן געבעטן צו קומען פינקטלאך.

ע. דזש. סעקטורי פארדאמט די בייטש ווי א שטראף מיטל

ריידנדיק פאר דעם צענטראלן ראט פון סאצאיאלע אנגעגנטורן, אויף דער מאנאט־לאכער פארזאמלונג פון דער ארגאניזא־ציע אין פארלאמענט געביידע, האט ע. דזש. סעקטורי, געווזענער באליסטאר דזשענעראל אין דעם פערעראלן קאבינעט, פארדאמט דעם געברויך פון דער בייטש ווי א שטראף־מיטל.

די ריכטער וואס פאר׳משפט׳ן צו שמיץ, האט ער געזאגט, וואלט מען גע־דארפט צווינגען צו שטיין אויפן זעלן ווי מע זמילט אויס די דאזיקע שטראף.

אט דער נעמה מיטל קעגן פארברעכער, האט מר. סעקטורי געזאגט, איז נים אין אנקלאנג מיט דער בעסערער פראקטיק אין גרויס בריטאניע, אמעריקאנער און אייראָפּיאישע געפענגניש. אין דער בריטישער ארמיי האט מען אפגעשאפן

אנב - אורחא

פון מארק

קעניג יוסף־לייב, דער אזוי־פילט־ער

ער האט זיך מיט זיין איינענער מאר־יעסטעט מטריח געווען צו אונז אין רע־דאקציע צו געבן אונז אן אודיענץ.

דאס איז ניט דערפאר ווייל ער האלט ווייניק פון זיין קעניגלאכן כבוד.

אדרבא, ער איז זייער שטאלץ מיט זיין הויכן בארוף. ער טראגט מיט ווירדע זיין פארגעשטעלטע קרון און זיין ממשות־דיקע אוניפארם, — אן אויסגעריבענעם מאנטל און א פאר לעכער דארטן וואו די קני פון די הויזן דארפן זיין.

ער שטאלצירט אפילו דערמיט, וואס ער האט פאר די 11 יאר, זינט ער האט אנגעהויבן ארויפשטייגן אויפ׳ן טראן, נאך ניט באריירט מיט זיינע קעניגלאכע הענט קיין ארבעט אויף צו פארדיענען אויף צום לעבן, — ווי אלע גוטע קעניגן לעבט ער אויסשליפלאך על חשבון הקהל.

פארוואס זשע האט ער פארבויגן זיין כבוד און איז נעקומען צו אונז?

פשוט דערפאר, ווייל גיין אין איינגנט־לאך זיין בארוף, און דאס האט אים גע־וואונען זיין וועלט־באריהמטייט, זיין טראן און זיין קרון.

* * *

איך מיין דא זיין מאיעסטעט, קעניג יוסף־לייב לאזאראוויץ, 25־יאריקער קע־ניג פון די האבאס.

א קליינער, טונקל־הויטיקער אידישער יונגערמאנטשיק, מיט א גוטן, שיר ניט אינטעליגענטן ענגליש, און מיט אן ערגערן אידיש.

געבארן געווארן אין רומעניע, אבער אויסגעוואקסן און דערצויגן געווארן אין ברוקלין, אין די פאראייניקטע שטאטן, וואו עס וואוינען נאך זיינע עלטערן, ברי־דער און שוועסטער.

צו 14 יאר פארענדיקט הייסקול, און פון דאן אז וואנדערט ער פון שטאט צו שטאט און פון לאנד צו לאנד.

אויסגעוואנדערט נאנץ אייראָפּע, אוי־בער סאוועט רוסלאנד, — ער פילט אן אינסטינקטיווע שנאה צו די באלשעווי־קעס: אפשר דערפאר, וואס זיי האבן ניט קיין דרך־ארץ פאר קעניגן?

נו, אוודע האט ער דורכגעשפאנט אויך אמעריקע אין דער לייגנ און אין דער ברייט, און קאנאדע באזוכט ער שוין א צווייטן מאל (געווען דא אין 1929).

אומעטום זוכט ער אודיענצן ביי זיין גלייכן, — ביי מלכים ושרים. ער האט בריוו און אטעסטאט פון קעניגן, פרע־מיערן, פרעזידענטן.

אפילו ארדענט האט ער: אט האט אים מעיאר נעב, פון ווינגבעג, באשיינקט מיט ווי׳ס־פעס „קאוס אף ארמס״ צו טראגן אויף זיין לאנ, ווי א שמירה קעגן ר׳, וואס זעצן אויס קעגן קעניגן פון דעם סארט . . .

* * *

קעניג יוסף־לייב איז דער אנערקענטער קעניג פון די האבאס,— די קרוין האט ער געוואונען ניט מיט פיזישער גבורה, נאר מיט בייסטיקער שטארקייט.

פאר 11 יאר צייט אויסגעוואונדערט א ווערט, אן א געבראכענעם סעגן אין קע־שענע, און, ניט געקוקט אויף אלע נסיו־גות, האט ער זיך נים דערנידעריקט זיך צו קיין ארבעט.

ער איז שוין אבער אפנים מיד פון דער שווערער לאסט פון זיין קרוין. ער איילט זיך אהיים אויף פסח. ער נייט א׳צט פון דאנען קיין וואנקאווער (דורך סאסקאטון און צווישנדריקע פונקטן), סעאטל און צר־ריק קיין ברוקלין, — צו באוועגן זיך דארטן אויף שטענדיק, אויפצוגעבן זיין קרוין און ווערן א פשוט׳ער מענש, אפשר א מיטארבעטער פון אן ענגלישער צייר־טונג.

געגנט, הייסט עס, געדינט דער מענש הייט, — שוין צייט צו טראכטן וועגן א תכלית פאר זיך אליין!

* * *

קעניג יוסף־לייב איז אומעטום א גוטער גאסט, און ווערט ווארים אויפגענומען פון די גדולים פון די אומות העולם, — אט איז ער אפילו באשטימט געווארן פאר אן ערן מיסגליד פון דער היגער מאסאר ליגע, און אוטומאטיש, ווען מען נעמט אים אונ׳ טערפארן, האט ער קיינמאל ניט געהאט.

אבער אנדערש ווי אנדערע אידישע גדולים האט דער גלאנץ פון דער אויסער־לאכער וועלט אים נים פארבלענדעט: ער איז פארבליבן א געטרייער איד און טראכט אפילו ניט פון אסימילירן זיך.

פאר די 11 יאר וואס ער וואנדערט, האט ער קיינמאל ניט געטראגן זיין קרוין אום שבת, — יערן ערב שבת לייגט ער אוועק אן א זייט זיין קעניגלאכע מלאכה און וואנדערט ניט אוועק, וואו עס ווייזן זיך ניט דריי שטערן אויף דעם שבת־נאכטיקן הימל . . .

און וואוהין ער קומט ניט, זוכט ער אוים דוקא די אידן און ניט זיי דעם בבוד אין די געלעגנהייט אויסצוהאלטן זיין מאיעסטעט אין זיינע קעניגלאכע הצטר־בות׳ן, וואס זיינען אנב זייער באשיידן, — א פאר וועש, א מאלצייט, א נאכט־לעגער, א לאטע אויף די הויזן . . .

* * *

און אזוי האבן מיר, הייסט עס, אונזערע אידישע קעניגן, — קעניגן פון די שנאר דערס׳ קעניגן פון די האבאס . . .

נישקשה, — מיר האבן ניט וואס צו שעמען זיך מיט זיי קעגן די גויאישע שטאל קעניגן, קויזל קעניגן, אויל קעניגן און טאקע די אמת׳ע קעניגן.

זיי טוען אויך ניט קיין מלאכה, — אין זיי קאסטן אונז א סך ביליקער.

אזן, הויפטזאכלאך, זיי פארארזאכן ניט קיין מלחמות, ווי די גויאישע קעניגן.

THE ISRAELITE PRESS The only Jewish Newspaper in Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

די היינטיקע קאָנפערענץ

ווען עס קומט ביי אונז צו באשליסן ווענן קהל׳ש ענינים, וואו די צושטימונג פון דע אידישער באפעלקערונג איז נויטיק, קאָן מען זיך באנוצן מיט א מאסן־פארזאמלונג אָדער מיט א קאנפערענץ פון פארשטייער פון ארגאניזאציעס. ביידע מיטלען זיינען ניט קיין פולקאָמע, אָבער קיין אנדערע מיטלען האָבן מיר ניט.

ווען עס קומט צו פארהאנדלען וויכטיקערע קהל׳שע ענינים, באזונדערס אזעלכע וואָס רופן ארויס א טיפן חלוק־הדעות, איז די מאסן־פארזאמלונג אין ניט קיין פלאץ פאר דעם. מאסן־פארזאמלונגען קאָנען ניט באטראכטן קיין פראגעס אביעקטיוו און קאלטבלוטיק, — זיי לאָזן זיך אָפט באוועגן פון מאָמענטאלע סענטימענטן, ניט טראכטנדיק ווענן רעזולטאטן. אגב וועלן מאסן־פארזאמלונגען כמעט אלעמאָל אָננעמען די רעזאָלוציעס וואָס ווערן פאר זיי צוגעגרייט פון די וואָס פארנרופן זיי, — צו די פארזאמלונגען קומען דאָך הויפטזעכלאך די מענשן וואָס סימפאטיזירן מיט די צילן פון די פארופער, די נייטראלע אָדער קעגנערישע עלעמענטן וואָס קומען צו אזעלכע פארזאמלונגען מישן זיך ניט אין די פארהאנדלונגען צי ווייל זיי באטראכטן עס ניט פאר זייער זאך, צי דערפאר ווייל זיי האָבן פשוט מורא זאָגן א וואָרט אין דער פיינטלאכער, אָפט אנגעגלוטערט, ליידנשאפטלאכער אטמאָספערע.

דער בשר־כשר סכסוך דאָ אין שטאָט איז דער בעסטער ביישפיל. דער "רעד העיר" איז געווען א פראָדוקט פון א מאסן־פארזאמלונג, און די "שטאָט קאָמיטע" איז ווידער דערווייל געווארן אין שטיצט זיך אויף מאסן־פארזאמלונגען, — און ביידע פרעטענדירן גלייך צו פארטרעטן די גרעסטע מערהייט פון דער אידישער באפעלקערונג פון שטאָט.

די קאנפערענץ פארנרופן פונ׳ם "פופצענער קאָמיטעט" אויף היינט אוונט, דארף, אין אונזער מיינונג, אמבעסטן אָפּשפּיגלען די באציאונג פון דער היגער אידישער באפעלקערונג צו דער דאָזיקער אומגליקלאכער בשר־כשר פראגע. וואָס האָט אָפּגעקאָסט אונזער קהלה אזא פארשווענדונג פון ענערגיע און אזויפיל ליידן־בלוט. וואָס וואָלט געקאָנט אויסגענוצט ווערן פאר וויכטיקערע, קאָנסטרוקטיווע קהל׳שע ארבעטן . . .

פאקטיש יעדער איד אין שטאָט באלאנגט צו וועלכער ס׳איז אָרגאניזאציע, שול אָדער חברה, און אלע סארטן ארגאניזאציעס זיינען איינגעלאדן צו שיקן זייערע פארטרעטער צו דער דאָזיקער קאנפערענץ. אָט די פארטרעטער וועלן דערפאר אויסדריקן די מיינונג פון כמעט אלע אידן פון שטאָט פאראינטערעסירט אין דער פראגע, ווי די מיינונגען זאָלן ניט זיין פארשיידן.

מיר ווייסן ניט, וואָס דער "פופצענער קאָמיטעט" האָט אויסגעפונען ווענן דעם סכסוך, וועלכער צד איז אין זיינע אויגן מער גערעכט. און וועלכער מער אומגערעכט. אויף וויפל אונז איז אָבער באקאנט, זיינען די מיינונגען מיטגלידער פונ׳ם קאָמיטעט מענשן וואָס זיינען ניט געווען פארוויקלט און אויף וועלכן ס׳איז אופן פערזענלאך פאראינטערעסירט אין דעם סכסוך, און זייער באריכט דארף זיין אן אומפארטייאישער.

אויף דער קאנפערענץ האָבן זיכער ביידע צדדים א גלייכע געלעגנהייט צו זיין פארטראָטן. זיי וועלן האָבן די געלעגנהייט אין דער רואיקער רער קאָנפערענץ אטמאָספערע דורכשמועסן זיך און צוזאמען ריידן זיך. עס קאָן דאָך זיין סוף־כל־סוף, אז די מחלוקת איז געווען ניט ווערט מאָס א רעזולטאט פון מיספארשטענדענישן, וועלכע קאָנען אין באזונדערע שווערע קייסן אויסגעגלייכט ווערן ביי א געמיינשאפטלאכער בארעטונג.

און דאָס דארף זיין דער ציל פון דער קאָנפערענץ: אויסהערנדיק די באריכטן און די רעקאָמענדאציעס פונ׳ם "פופצענער קאָמיטעט", און באקאָנענדיק זיך אלזייטיק מיט דער לאגע, געפינען אן אויסוועג פון דער לאגע, צו דער צופרידענהייט פון ביידע צדדים.

דאָס מוז זיין א פרייוויליקער אָפּמאך פון די צדדים. ווייל קיין מיטל ארויפצוצווינגען באשלוסן זיינען דאָ נימאָ.

מיר זיינען זיכער, אז די בעסערע און ערנסטערע פירער פון ביידע צדדים פארשטייען גאנץ גוט וואָס פאר א חורבן עקשנות קאָן דאָ ברייגנען אינ׳ם היגן אידישן געזעלשאפטלאכן לעבן. אין די אינטערעסן פון טובת הכלל וועלן זיי דערפאר מוזן פארבויגן פערזענלאכע אמביציעס און איינגיין אויף פשרות.

נו, זיכער זיינען דאָ אין עס וועלן פארבלייבן א צאָל טומל־מאכער, וועמען דער גאנצער ענין גייט בלויז אָן אויף אזויפיל, אויף וויפל דאָס גיט זיי א געלעגנהייט צו טומלען זיך. זייער צאָל פון ביידע זיינען, האָפן מיר אָבער, איז קליין. און נאָכדעם ווי די שטאָט וועט אויסדריקן איר מיינונג דורך דער היינטיקער קאָנפערענץ, וועלן די טומל־מאכער פארלירן דעם באָדן פון אונטער די פיס.

די קאָנפערענץ דארף מאכן א סוף צו דעם רואינירנדיקן בשר־כשר קאמף, וואָס איז א שאנד פאר׳ן גוטן נאָמען און אינטעליגענץ פון ווינניפעגער אידישן עולם. מיר האָפן, אז די וועט דעם דאָזיקן צ׳ל דערגרייכן, און ווייל־פעגער אידן וועלן קאָנען זייער קהל׳שע ענערגיע אָנווענדן אויף קאָנסטרוקטיווע ארבעטן, אנשטאט צו פארשווענדן זי אויף אומפארוכטבארער בשר־כשר מחלוקת.

נאָכ׳ן סעזאָן פון "גוטן ווילן"

דער ווינניפעגער שטאָטראט פון לעצטן יאָר האָט פארענדיקט זיין טערמין מיט א ברייטסטיקן אקט: אויף זיין לעצטער זיצונג האָט ער אנגענומען א באשלוס צו פארקירצן די ארבעטס שעה׳ן פון אלע שטאָטיקע אנגעשטעלטע. קארנע טויזנט אין צאָל, פון 55 אויף 44 שעה א וואָך, ניט פארקלענערנדיק זייערע געהאלטן.

נאָך איידער אָבער מען האָט צייט געהאט דורכצופירן דעם באשלוס אין לעבן, איז געקומען דער נייער סיטי קאונסיל און האָט אויף זיין ערשטער זיצונג צוריקגעצוויגן דעם באשלוס. א צאָל ראטמענער, וואָס האָבן פאר קריסמעס געשטימט פאר א פארקירצונג פון די שעה׳ן, האָבן איצט, נאָך קריסמעס, געשטימט קעגן: ס׳איז דאן אפנים געווען אן אנאפל פונם קריסמעס געיסן, וואָס האָט זיך שוין אויסגעוועפט . . .

די אלדערמען וואָס האָבן געפאָדערט אין גע׳פיעל׳ט די צוריקציאונג פון דער דאָזיקער גרויסמוטיקער תקנה, טענה׳ן, אז דער ענין וואָלט גערארפט קאָסטן דער שטאָט ניינציק טויזנט דאָלאר מיט אזויפיל סענטן א יאָר. צו פארפילן דעם פארלוסט פון ארבעטס שעה׳ן דורך נייע אָנגעשטעלטע, די ארבעטער אלדערמען, וואָס זיינען דורכאויס פאר דער פארקירצונג, טענה׳ן, אז דאָס וואָלט באשעפטיקט נאָך א צאָל פערזאָנען, וואָס דארפן אלצאיינס קריגן ארבעטסלאָזיקייט שטיצע.

דער אמת איז צווישן ביידן. עס וואָלט ניט געקאָסט וויפל דער ערשטער צד שאצט אָפּ, ווייל אָנגעשטעלטע וואָס ארבעטן קירצערע שעה׳ן פראָדוצירן מער ארבעט אין די זעלבע שעה׳ן, און דער חשבון פונ׳ם צווייטן צד איז ניט ריכטיק, ווייל אן ארבעטסלאָזנס שטיצע איז ווייניקער, ווי דער געהאלט פון אן אָנגעשטעלטן.

דער שטאָט וואָלט עס געקאָסט טאקע, לאָמיר אָפּשאצן, א פופציק טויזנט דאָלאר א יאָר. איז עס אָבער ניט כדאי? דארף ניט זיין די שטאָט דער מוסטער באלעבאָס פאר אירע אָנגעשטעלטע, באזונדערס איצט, ווען עס ווערן אומעטום געמאכט ערנסטע פארזוכן צו שניידן דעם לעבנס שטייגער פון די ארבעטער, וואָס דראָעט מיט געפאר אונזער גאנצן עקאָנאָמישן לעבן?

55 שעה א וואָך — דאָס זיינען סוועט־שאפ שעה׳ן, ניט ווירדיק פאר א שטאָט. אין א סך פריוואטע אונטערנעמונגען זיינען שוין ארבעטער ניט צופרידן אפילו מיט 44 שעה א וואָך. מיר צוזייפלען, אויב אין ווינניפעג זיינען דאָ פריוואטע אפיסעס וואו אָנגעשטעלטע זאָלן זיין געצוואונגען צו ארבעטן 55 שעה א וואָך.

ס׳איז א חרפה פאר ווינניפעג . . .

דער באדייטנגספולער דיאלאָג

פון י. אייגער (ירושלים)

אין דער גרעסטער און איינפלוסרייכסטער אראבישער צייטונג "פאלעסטין" איז די טעג פארעפנטלאכט געווארן אן ארטיקל אונטער א שרייענדיק קעפל: "די נאציאָנאלע היים, באגרעניצט מיט באדן און נפשות, א געשפרעך מיט ה׳ חאנ׳קין".

איידער מיר ציטירן דעם דיאלאָג, דארף מען זאָגן עטלאכע ווערטער ווענן די צוויי פערזאָנען, וואָס האָבן אים געפירט. יהושע האנקין, זייער א פאָפולער דער איד אין ארץ־ישראל, איז אחער געקומען מיט א האלבן יארהונדערט צור ריק און ער האָט געבראכט מיט זיך א באדייטנדע, לויט יענער צייט מיטלען. ער האָט זיך באשעפטיקט אויסשליסלאך מיט קויפן באדן, און דאָס רוב באדנס, וואָס געפינען זיך איצט ביי אידן, זיינען דורכגעגאנגען דורך זיינע הענט. ער האָט געקייפט פאר דעם נאציאָנאל פאנד, פאר געזעלשאפטן און יחידים. ער איז אינ׳בערהויפט זייער פאָפולער צווישן די אראבער: "כאוואדשע האנקין" (הער האנקין) ווייס יעדער; עס איז דוכט זיך נישטאָ קיין איין אראבער אין ארץ־ישראל וואָס זאָל אים ניט קאָנען, אדער לפחות, וואָס זאָל ניט האָבן געהערט פון אים. צוזאמען מיט זיינע גרויסע באדן קניות, וועלכע זיינען צומאָל געווען ריזיקע, און די ארעענטאלישע פאנטאזיע האָט זיי נאָך לעגענדאריש פארגרעסערט, האָט נאָך פיל מיטגעהאלפן זיין פאָפולאָריטעט, זיין אומדערשראָקנקייט און דרייסטקייט, וואָס ווערט הויך געשעצט אויפן אריענט. די אראבער דערציילן פיל מעשיות ווענן זיין וואונדערלאכער העלדישקייט, זיי דערציילן, למשל, אז איין מאָל איז כאוואדשא האנקין געריטן אויף זיין טייערן אראבישן פערדל. און ער האָט זיך באגעגנט מיט א טויבן וויינ׳קעל אויף אזעלכע פאלן שטעלן זיי אָפּ. בעשן מכלומרשט פייער צו פארריכטן אן זיי ראבירן אָפּ. זיי האָבן אויף ביי ה׳ חאנ׳קין׳ען געבעטן צו שיקן זייערע פארטרעטער צו דער דאָזיקער קאנפערענץ. אָט די פארטרעטער וועלן דערפאר אויסדריקן די מיינונג פון כמעט אלע אידן פון שטאָט פאראינטערעסירט אין דער פראגע, ווי די מיינונגען זאָלן ניט זיין פארשיידן.

מיר ווייסן ניט, וואָס דער "פופצענער קאָמיטעט" האָט אויסגעפונען ווענן דעם סכסוך, וועלכער צד איז אין זיינע אויגן מער גערעכט. און וועלכער מער אומגערעכט. אויף וויפל אונז איז אָבער באקאנט, זיינען די מיינונגען מיטגלידער פונ׳ם קאָמיטעט מענשן וואָס זיינען ניט געווען פארוויקלט און אויף וועלכן ס׳איז אופן פערזענלאך פאראינטערעסירט אין דעם סכסוך, און זייער באריכט דארף זיין אן אומפארטייאישער.

אויף דער קאָנפערענץ האָבן זיכער ביידע צדדים א גלייכע געלעגנהייט צו זיין פארטראָטן. זיי וועלן האָבן די געלעגנהייט אין דער רואיקער רער קאָנפערענץ אטמאָספערע דורכשמועסן זיך און צוזאמען ריידן זיך. עס קאָן דאָך זיין סוף־כל־סוף, אז די מחלוקת איז געווען ניט ווערט מאָס א גרויסער מאָס א רעזולטאט פון מיספארשטענדענישן, וועלכע קאָנען אין באזונדערע שווערע קייסן אויסגעגלייכט ווערן ביי א געמיינשאפטלאכער בארעטונג.

און דאָס דארף זיין דער ציל פון דער קאָנפערענץ: אויסהערנדיק די באריכטן און די רעקאָמענדאציעס פונ׳ם "פופצענער קאָמיטעט", און באקאָנענדיק זיך אלזייטיק מיט דער לאגע, געפינען אן אויסוועג פון דער לאגע, צו דער צופרידענהייט פון ביידע צדדים.

דאָס מוז זיין א פרייוויליקער אָפּמאך פון די צדדים. ווייל קיין מיטל ארויפצוצווינגען באשלוסן זיינען דאָ נימאָ.

מיר זיינען זיכער, אז די בעסערע און ערנסטערע פירער פון ביידע צדדים פארשטייען גאנץ גוט וואָס פאר א חורבן עקשנות קאָן דאָ ברייגנען אינ׳ם היגן אידישן געזעלשאפטלאכן לעבן. אין די אינטערעסן פון טובת הכלל וועלן זיי דערפאר מוזן פארבויגן פערזענלאכע אמביציעס און איינגיין אויף פשרות.

נו, זיכער זיינען דאָ אין עס וועלן פארבלייבן א צאָל טומל־מאכער, וועמען דער גאנצער ענין גייט בלויז אָן אויף אזויפיל, אויף וויפל דאָס גיט זיי א געלעגנהייט צו טומלען זיך. זייער צאָל פון ביידע זיינען, האָפן מיר אָבער, איז קליין. און נאָכדעם ווי די שטאָט וועט אויסדריקן איר מיינונג דורך דער היינטיקער קאָנפערענץ, וועלן די טומל־מאכער פארלירן דעם באָדן פון אונטער די פיס.

די קאָנפערענץ דארף מאכן א סוף צו דעם רואינירנדיקן בשר־כשר קאמף, וואָס איז א שאנד פאר׳ן גוטן נאָמען און אינטעליגענץ פון ווינניפעגער אידישן עולם. מיר האָפן, אז די וועט דעם דאָזיקן צ׳ל דערגרייכן, און ווייל־פעגער אידן וועלן קאָנען זייער קהל׳שע ענערגיע אָנווענדן אויף קאָנסטרוקטיווע ארבעטן, אנשטאט צו פארשווענדן זי אויף אומפארוכטבארער בשר־כשר מחלוקת.

מיט די ארעסטירטע אין סאוועט רוסלאנד

ידיעות פון דער אויסלענדישער דעלעגאציע פון דער ציוניסטיש־סאָציאליסטישער פארטיי (צ. ס.) אין פ. ס. ס. ר.

(פארזעצונג)

סטאלינגראד.—(צאריצין). עס זיינען ארעסטירט געווארן די ס. ר.׳ן יעז און צעדערבוים, י. צעדערבוים, קראניכפעלד, ראפּפּארט, שערמאן, א. בלאך, ל. בלאך, ס. בליעכמאן, ציצערין, קאצאראווסקי, אדיל און אנדערע. די אלע ארעסטירטע האָט מען אריבערגעפירט אין טורמע. פון די ס. ר.׳ן האָט מען ארעסטירט: אבאקין, שין, סעמיאָנאָוו, פּאָפּאָוו און שטער־לינג.

אדעס.—א) דעם 19טן אָקטאָבער לעצטן יאָר זיינען ארעסטירט געווארן צענדליקער מענשן פון דער פוילישער און אוקראיִנישער אינטעליגענץ, וועלכע ווערן באשולדיקט אין אָנגעגריפן צו אלערליי נאציאָנאל פאָליטישע אָרגאניזאציעס.

ב) דעם חבר פּאוולאָוויטש (ס. ר.) וועל כער נעפינט זיך איצט אין שפּיטאָל נאָך א שווערער אָפּערא־ציע האָט באזאכט ג. פ. אז מען האָט אים טראָץ זיין ערנסטן פיזיש צושטאנד אויסגעפאָרשט א ליינגערע צייט.

4. אין פארשיקונג

ח׳ זרובבל אינזיריליכ׳ן, א מיטגליד פון דעם לענאל געוועזענעם "החלוץ", וועל כער איז אָפּגעזעסן דריי יאָר אין פאָ־ליטאזיאטאָר און איז פארשיקט אין וווארן ניט געקוקט אויף זיין שוואכן גע־זונט אין איינעם פון די ווייטסטע און פייגלאכסטע ערטער אין סיביר — אין טורוכאנסק, איז ניט לאנג אויבערגעווארן פון געווארן צוזאמען מיט דער חברה אילה מלכבה (זי איז אויף אָפּגעזעסן דריי יאָר אין פאָליטאזיאלאטאָר און דערנאָך אין פארשיקונג) אין א קליינעם פונקט "טאָלסטינאָס", וועלכער געפינט זיך א מרחק פון העכער 1500 קילאָמעטער פון טורוכאנסק אָדער מער ווי דריי טור־זענט קילאָמעטער פון קראָסנאיארסק — די נאָענטסטע אייזנבאן סטאנציע (פון מאָסקווע איז דער פונקט העכער אכט טוי זענט קיל. ווייט).

"טאָלסטינאָס" געפינט זיך ניט ווייט פון דעם ברעג פון דעם צפונ׳דיקן אייז־אקעאנוס. זומער קומט מען צו צו דעם פונקט אויף א דאמפּפער מיטן טייף יע־ניסיי און ווינטער אויף הירשן.

"טאָלסטינאָס" דינט נאָר אלס סטאנ׳־ציע פאר פישער און יעגער. דער לעבן דאָ איז זייער א שווערער. די פאָסט קומט זעלטן ווען אָן. די חברה מלכובה ארבעט אלס דאָקטאָר אין דעם ארטיקן מעדיצינישן פונקט.

5. באקו

(אין קעלער פון ג. פ. אוו.)

שוין א ליינגערע צייט באקומען מיר גרויזאמע ידיעות ווענן די תנאים אין וועלכע עס קומט אויס צו זיצן אין קעלער פון דער ג. פ. אוו. אין באקו. צענדליקער אונזערע חברים זיינען אין משך פון די לעצטע 4-5 יאָר אָפּגעזעסן אין אים צו א ליינגערער צייט ביי אוממענשלאכע באדינגונגען. די מיטלען, וואָס ג. פ. אוו. קרבנות וועגן ס׳איז ידיעות, זיינען אינ׳ם קוויטיצע מיטלען. מען שלאָגט און מען ווילדעוועט אויף דער ארעסטירטע. ניט איין מאָל האָבן אונזערע חברים דער־לערט אין קלעטערן אין באקו. דאָס איז איינע פון די פיל העלדישע עפּיזאָדן, וואָס מען דערציילט ווענן אים. צו דעם איז ער א טיכטיקער ארטיקל אונטער א שרייענדיק קעפּל: "די נאציאָנאלע היים, באגרעניצט מיט באדן און נפשות, א געשפרעך מיט ה׳ חאנ׳קין".

איידער מיר ציטירן דעם דיאלאָג, דארף מען זאָגן עטלאכע ווערטער ווענן די צוויי פערזאָנען, וואָס האָבן אים גע־פירט. יהושע האנקין, זייער א פאָפּולע־רער איד אין ארץ־ישראל, איז אחער געקומען מיט א האלבן יארהונדערט צור ריק און ער האָט געבראכט מיט זיך א באדייטנדע, לויט יענער צייט מיטלען. ער האָט זיך באשעפטיקט אויסשליסלאך מיט קויפן באדן, און דאָס רוב באדנס, וואָס געפינען זיך איצט ביי אידן, זיי־נען דורכגעגאנגען דורך זיינע הענט. ער האָט געקייפט פאר דעם נאציאָנאל פאנד, פאר געזעלשאפטן און יחידים. ער איז אינ׳בערהויפט זייער פאָפּולער צווישן די אראבער: "כאוואדשע האנקין" (הער האנקין) ווייס יעדער; עס איז דוכט זיך נישטאָ קיין איין אראבער אין ארץ־יש־ראל וואָס זאָל אים ניט קאָנען, אדער לפחות, וואָס זאָל ניט האָבן געהערט פון אים. צוזאמען מיט זיינע גרויסע באדן קניות, וועלכע זיינען צומאָל געווען ריזיקע, און די ארעענטאלישע פאנטאזיע האָט זיי נאָך לעגענדאריש פארגרעסערט, האָט נאָך פיל מיטגעהאלפן זיין פאָפּולאָ־ריטעט, זיין אומדערשראָקנקייט און דרייסטקייט, וואָס ווערט הויך געשעצט אויפן אריענט. די אראבער דערציילן פיל מעשיות ווענן זיין וואונדערלאכער העל־דישקייט, זיי דערציילן, למשל, אז איין מאָל איז כאוואדשא האנקין געריטן אויף זיין טייערן אראבישן פערדל. און ער האָט זיך באגעגנט מיט א טויבן וויינ׳קעל אויף אזעלכע פאלן שטעלן זיי אָפּ. בעשן מכלומרשט פייער צו פארריכטן אן זיי ראבירן אָפּ. זיי האָבן אויף ביי ה׳ חאנ׳קין׳ען געבעטן צו שיקן זייערע פארטרעטער צו דער דאָזיקער קאנפערענץ. אָט די פארטרעטער וועלן דערפאר אויסדריקן די מיינונג פון כמעט אלע אידן פון שטאָט פאראינטערעסירט אין דער פראגע, ווי די מיינונגען זאָלן ניט זיין פארשיידן.

מיר ווייסן ניט, וואָס דער "פופצענער קאָמיטעט" האָט אויסגעפונען ווענן דעם סכסוך, וועלכער צד איז אין זיינע אויגן מער גערעכט. און וועל־כער מער אומגערעכט. אויף וויפל אונז איז אָבער באקאנט, זיינען די מיינ־טע מיטגלידער פונ׳ם קאָמיטעט מענשן וואָס זיינען ניט געווען פארוויקלט און אויף וועלכן ס׳איז אופן פערזענלאך פאראינטערעסירט אין דעם סכסוך, און זייער באריכט דארף זיין אן אומפארטייאישער.

אויף דער קאָנפערענץ האָבן זיכער ביידע צדדים א גלייכע געלעגנ־הייט צו זיין פארטראָטן. זיי וועלן האָבן די געלעגנהייט אין דער רואיקער רער קאָנפערענץ אטמאָספערע דורכשמועסן זיך און צוזאמען ריידן זיך. עס קאָן דאָך זיין סוף־כל־סוף, אז די מחלוקת איז געווען ניט ווערט מאָס א גרויסער מאָס א רעזולטאט פון מיספארשטענדענישן, וועלכע קאָנען אין באזונדערע שווערע קייסן אויסגעגלייכט ווערן ביי א געמיינשאפטלאכער בארעטונג.

און דאָס דארף זיין דער ציל פון דער קאָנפערענץ: אויסהערנדיק די באריכטן און די רעקאָמענדאציעס פונ׳ם "פופצענער קאָמיטעט", און באקאָנענדיק זיך אלזייטיק מיט דער לאגע, געפינען אן אויסוועג פון דער לאגע, צו דער צופרידענהייט פון ביידע צדדים.

דאָס מוז זיין א פרייוויליקער אָפּמאך פון די צדדים. ווייל קיין מיטל ארויפצוצווינגען באשלוסן זיינען דאָ נימאָ.

מיר זיינען זיכער, אז די בעסערע פירער פון ביידע צדדים פארשטייען גאנץ גוט וואָס פאר א חורבן עקשנות קאָן דאָ ברייגנען אינ׳ם היגן אידישן געזעלשאפטלאכן לעבן. אין די אינטערעסן פון טובת הכלל וועלן זיי דערפאר מוזן פארבויגן פערזענלאכע אמביציעס און איינגיין אויף פשרות.

נו, זיכער זיינען דאָ אין עס וועלן פארבלייבן א צאָל טומל־מאכער, וועמען דער גאנצער ענין גייט בלויז אָן אויף אזויפיל, אויף וויפל דאָס גיט זיי א געלעגנהייט צו טומלען זיך. זייער צאָל פון ביידע זיינען, האָפן מיר אָבער, איז קליין. און נאָכדעם ווי די שטאָט וועט אויסדריקן איר מיינונג דורך דער היינטיקער קאָנפערענץ, וועלן די טומל־מאכער פארלירן דעם באָדן פון אונטער די פיס.

די קאָנפערענץ דארף מאכן א סוף צו דעם רואינירנדיקן בשר־כשר קאמף, וואָס איז א שאנד פאר׳ן גוטן נאָמען און אינטעליגענץ פון ווינניפעגער אידישן עולם. מיר האָפן, אז די וועט דעם דאָזיקן צ׳ל דערגרייכן, און ווייל־פעגער אידן וועלן קאָנען זייער קהל׳שע ענערגיע אָנווענדן אויף קאָנסטרוק־טיווע ארבעטן, אנשטאט צו פארשווענדן זי אויף אומפארוכטבארער בשר־כשר מחלוקת.

נאָכ׳ן סעזאָן פון "גוטן ווילן"

דער ווינניפעגער שטאָטראט פון לעצטן יאָר האָט פארענדיקט זיין טערמין מיט א ברייטסטיקן אקט: אויף זיין לעצטער זיצונג האָט ער אנ־גענומען א באשלוס צו פארקירצן די ארבעטס שעה׳ן פון אלע שטאָטיקע אנגעשטעלטע. קארנע טויזנט אין צאָל, פון 55 אויף 44 שעה א וואָך, ניט פארקלענערנדיק זייערע געהאלטן.

נאָך איידער אָבער מען האָט צייט געהאט דורכצופירן דעם באשלוס אין לעבן, איז געקומען דער נייער סיטי קאונסיל און האָט אויף זיין ערש־טער זיצונג צוריקגעצוויגן דעם באשלוס. א צאָל ראטמענער, וואָס האָבן פאר קריסמעס געשטימט פאר א פארקירצונג פון די שעה׳ן, האָבן איצט, נאָך קריסמעס, געשטימט קעגן: ס׳איז דאן אפנים געווען אן אנאפל פונם׳ קריס־מעס געיסן, וואָס האָט זיך שוין אויסגעוועפט . . .

די אלדערמען וואָס האָבן געפאָדערט און גע׳פיעל׳ט די צוריקציאונג פון דער דאָזיקער גרויסמוטיקער תקנה, טענה׳ן, אז דער ענין וואָלט גע־דארפט קאָסטן דער שטאָט ניינציק טויזנט דאָלאר מיט אזויפיל סענטן א יאָר. צו פארפילן דעם פארלוסט פון ארבעטס שעה׳ן דורך נייע אָנגעשטעל־טע, די ארבעטער אלדערמען, וואָס זיינען דורכאויס פאר דער פארקירצונג, טענה׳ן, אז דאָס וואָלט באשעפטיקט׳ נאָך א צאָל פערזאָנען, וואָס דארפן אלצאיינס קריגן ארבעטסלאָזיקייט שטיצע.

דער אמת איז צווישן ביידן. עס וואָלט ניט געקאָסט וויפל דער ער־שטער צד שאצט אָפּ, ווייל אָנגעשטעלטע וואָס ארבעטן קירצערע שעה׳ן פּראָדוצירן מער ארבעט אין די זעלבע שעה׳ן, און דער חשבון פונ׳ם צווייטן צד איז ניט ריכטיק, ווייל אן ארבעטסלאָזנס שטיצע איז ווייניקער, ווי דער געהאלט פון אן אָנגעשטעלטן.

דער שטאָט וואָלט עס געקאָסט טאקע, לאָמיר אָפּשאצן, א פופציק טויזנט דאָלאר א יאָר. איז עס אָבער ניט כדאי? דארף ניט זיין די שטאָט דער מוסטער באלעבאָס פאר אירע אָנגעשטעלטע, באזונדערס איצט, ווען עס ווערן אומעטום געמאכט ערנסטע פארזוכן צו שניידן דעם לעבנס שטיי־גער פון די ארבעטער, וואָס דראָעט מיט געפאר אונזער גאנצן עקאָנאָמישן לעבן?

55 שעה א וואָך — דאָס זיינען סוועט־שאפ שעה׳ן, ניט ווירדיק פאר א שטאָט. אין א סך פריוואטע אונטערנעמונגען זיינען שוין ארבעטער ניט צופרידן אפילו מיט 44 שעה א וואָך. מיר צוזייפלען, אויב אין ווינניפעג זיי־נען דאָ פריוואטע אפיסעס וואו אָנגעשטעלטע זאָלן זיין געצוואונגען צו אר־בעטן 55 שעה א וואָך.

ס׳איז א חרפה פאר ווינניפעג . . .

(פארזעצונג)

אין דער ווייטער אנטיילנעמער אין דעם געשפרעך — איסא־על־איסא, דער רע־דאקטאָר פון דער צייטונג "פאלעסטין", איז א שארפער זשורנאליסט און איינ׳ם פלוסרייכער מיטגליד פון דעם אראבישן אויספיר־קאָמיטעט. ער איז אויך פאָפּו־לער אין דער אזוי גערופענער אראבי־שער באוועגונג.

על־איסא דערציילט אינם דערמאָנטן ארטיקל, אז איינער פון זיינע פריינט האָט אים איינגעלאדן אויף א גלעזל טיי. ער האָט דיר איינלאדונג אָנגענומען און ער איז געקומען, אָבער ווי גרויס איז געווען זיין פארוואונדערונג, ווען ער האָט געטראָפן דעם "שרעק פון די אראבער" און זויל פון דער נאציאָנאלער היים" ה׳ חאנקין! ער האָט געדייטקט, אז דאָס איז צופעליק, אָבער עס האָט זיך ארויס־געוויזן, אז זיין פריינט האָט דאָס געטאָן מיט א מיין, ווייל ער האָט מורא גע־האט אז עו׳ — על־איסא — זאָל זיך ניט אָפּזאָגן פון צו באגעגנען זיך מיט חאנקין׳ען. ער שילדערט זיין אויסערלא־כען אויסזעען, א זער טראגט לאנגע האר און אז ער איז ענלאך צו קריסטוס׳ן, נאָך א ביילד פון א רוסישן מאָלער. דער־ביי ניט פון א שטיקנדע. אין קעלער איז א ליינגערע צייט. פיליייכט האָט ער א טונקעלער קאָרידאָר אין קעלער, און א טונקעלער קאָרידאָר אין קעלער, אין א ווייטן ווינקל, ווען ער האָט 80-90 מעטר די ליינג צעטיילט דעם קע־לער אויף צוויי טייל. די קאָמערן פון דער צווייטער צום דעם טראָטואר און פון דער צווייטער אין טייל ליינען ארויס צום נאס אונטער איינגעגאנגען. גראָטעס הויף. אויסער דיי געוויינלאכע אזערנע שילדן. די לופט נייט אריין אין די קאָמערן דורך לעכער, געמאכט אין טראָטואר און אויף פון דעם פייכטן און שמוץ׳דיקן קאָרידאָר.

נאָך א שטריינענדן אונטערזוכונג האָט מען מיך אריינגעפירט אין דעם "חינט־קאסטן", א קליינער צימער אָן פענסטער אין אָן א דאך, וועלכער געפינט זיך אין קאָמעדאטור. אין א פאָר שעה׳ן נאָכדעם האָט מען מיך אריבערגעפירט אין א קע־מערל אין קעלער 4½ ביי 4 מעטער. די ווענט פון דעם קאָמער זיינען נאסע, טראָגן מיט זיך א רעוואלווער. אין קעלער איז א לופט א שטיקנדע, וועלכער געפינט זיך אויף אונטער דעם טראָטואר. ס׳זיינען געזעסן דארט אכט אראָסטירטע.

א דאנק די באדינגונגען פון זיצן אין אזא קאָמער האָבן זיך אויסגעשאטן אויף דעם גוף פון יעדן פארשיקטן פיל וואנ׳־דען. אין בית־הכסא פלעגט מען אונז ארויספירן אויף געצייטלט מינוטן דריי מאָל א טאָג, דעם ערשטן מאָל — אין דער צייט פון 12.20-3 אזייגער ביי דער נאכט, פון 10 ביז 12 אינדערפרי און פון 5 ביז 7 פארנאכט. דעם פנים און די הענט פלעגט מען קאָנען וואשן נאָר ביי דער נאכט. ווען אין אינער פון אונז האָט זיך געפרואוט איינוואשן זיך ביי טאָג פלעגן אים די וועכטער באפאלן מיט זיר־לעריין און פארמאכן באלד אלע קראָ־נען.

פאראן אָבער אויף קאָמערן פון וואנען מען פירט די ארעסטירטע ניט ארויס אפי־לו אין בית־הכסא אין זיי מוזן זיך באַ־נוגן נאָר מיט דער באוואוסטער "פּאָר־שאָ", וועלכע מען פלעגט דערלויבן ארויספירן נאָר דאן ווען זי איז געווען א פולע. נאָר איין מאָל אין וואָך — פרייטאָג — פלעגט מען דערלויבן קרר־בים ברייגנען די ארעסטירטע עסן.

ווען אן ארעסטירטער ווערט קראנק האָט דער טורמע דאָקטאָר קיין רעכט אריבער פירן אים אין א "שפּיטאָל" אָן דער דערלויבעניש פון דעם אויספאָרשער. דער "שפּיטאָל" באשטייט פון צוויי קאָ־מערן אין דער ג. פ. אוו. וועלכע זיינען באשטימט פאר די קראנקע. מיט מיר אין קאָמער איז געווען איינער וועלכער האָט שטארק געלילטן אויף רומאטיזם. דער דאָקטאָר האָט פאראָרדענט אריבערפירן אים אין דעם "שפּיטאָל", ווייל דאָס וויי־טערדיקע זיצן אין א פייכטן קאָמער — איז געפעלאָן פאר אים. דער רעזולט איז שער האָט אָבער דאָס ניט דערלויבט.

טאָג און נאכט פלעגט ברענען א טוג־קעלע עלעקטרישע לעמפּל. די אויגן טוען וויי. ס׳איז אוממעגלאך ביי דער נאכט איינצושלאפן. די נערוען זיינען אָנגעצוי־גען און דאָס עלעקטרישע ליכט נעמט דיך דורך און עסט אויף.

אין קעלער איז דאָ א קאָמער, וועל־כער טראָגט דעם נאָמען "וואנע צימער". פינף טריט די ליינג און דריי א ברייט. ביים פענסטער שטיט א וואנע פול מיט וואסער, וועלכע פארנעמט די גרעסטע טייל פון דעם קאָמער. ניטאָ קיין שטול אין קיין טיש. ניט איינמאָל זיינען דארט אלס שטראָף געזעסן אונזערע חברים. למשל, דעם חבר אהרן האָט מען ענדע 1926 פארזעצט אויף דריי טעג. פון "וואנ־נע" האָט מען אים גערופן אין דער ג. פ. אוו. אויף א חקירה און מען האָט אים ניט געזעסן די חברים נחום און שמואל.

חבר יעקב האָט דערקלערט א הונגער־סטרייק אלס פּראָטעסט קעגן דעם פּראָוואָ־פון דער ג. פ. אוו׳ן. אויף דיין אים שטי־מינעלן ענין, דאָן האָט מען אים אריבער־געפירט אין איינעם פון די ערנסטע אין קעלער קאָמערן — נומער 23. ער האָט צוגענומען עלף טעג. מען האָט ביי אים אָנגענומען די קיסן אין דיר דעקע און ער האָט געזעסן אויפן אין דער ווענט אויף

פיוריטי מעל קייקס האלטן פריש

א קייק געוויזן ביים טאראנטא עקסיבישאן פון דער דאזיקער רעסיפי האט געהאלטן פריש פינף טעג צייט אין היץ און לופט אן באשיצונג. מאכט עס היינט—מיט פיוריטי.

1 קאפע ווייסער צוקער, ½ קאפ פוטער, פיש צוזאמען, און צוויי אויפגעשלאגענע עגלכלאר פון אייער, א האלבע קאפע מילך און וואסער (עגלאכן) פארמישט 3 טייספל בעקינג פאודער און אנדערהאלבן קאפעס פון פיוריטי מעל, אביסל זאלץ, 1 טייספל וואניל, שלאגט אויף געדיכט די ווייסלאר פון די אייער און גיט עס אריין אינם געשיר. באקט אן א מעסיק הייסן אויוון (375 גראד) 20 מינוט.

פיוריטי איז א שטארקע ווייכע מעל נעמאסט פון וועסטערן הארטן ווייץ — ניט אייך, יענעם "בעסערן פלייוואר" געבעקס וואס איר ווילט.

"אלץ דאס בעסטע פאר ברויט".

Western Canada Flour Mills Co. Limited
Toronto 308
Winnipeg, Calgary.

גיט אכטונג אויף אונזער קאמפאני'ס נאמען אויפן פיוריטי מעל זאק. דאס איז אייער גאראנטיע פון קוואליטעט פון א פארגאנטווארטלאכער מיליינג פירמע.

ענדלאך ! דער אמת וועגן

פימפלס

פימפלס, פריסטשעס, און בלעקהעדס ווערן פאראורזאכט פון אן אפגעשוואכטער, צערו־ערטער סיסטעם, דורך יענע שעדלאכע זויערקייטן און טאקסינס וואס מאכן אויסשיטן אויף אייער הויט.

אין אויב איר ווילט זיך שנעל באפרייען פון יענעם מיאוס'ן, באפלעקטן און צו באקומען א שיינע, גלאטע און ווייכע הויט אויף אלע מאל — אונז פינקלענדיר־קע זוי רימעדן — פיינעם טעגלאכן גע־זונט — נעמט קרושען זאלצן.

קרושען זאלצן זיינען א פערפעקטע צו־זאמענשטעלונג פון די זעקס לעבנס־וויכ־טיקע זאלצן וואס די נערוון, גלענדס, בלוט און קערפער ארגאנען דארפן קריגן פון שפיז כדי זיי זאלן ארבעטן ריכטיק — אבער עס איז פשוט אוממעגלאך צו באַ־קומען די דאזיקע זאלצן אין די דאזיקע טעג פון מאדערנעם קאכן !

דערפאר נעמט קרושען זאלצן אין א גלאז הייסע וואסער יעדן פרימארגן פאר ברעקפעסט — דאס לייגט אריין שנעל די דאזיקע וויכטיקע מינעראלן אין אייער סיסטעם — און טרייבט ארויס שעדלאכע זויערקייטן און טאקסינס, וואס פארזי־כערט אייך געענצענדן און גלאדרייזן יונגטלאכן פראכט און געזונט.

זאג איך אייך. ער איז דאך א בריליאנט... א גוטער, א פריינטלאכער און ער האלט זיך ניט גרויס. ער ווייסט, אז אונזערער א מענש איז אויך א מענש . . . שטעלט זיך פאר : נעכטן קומט ער צו מיר צו און פרעגט מיך : "מר. פופקין, וויפיל זיינען אייערע ווייידזשעס" ? זאג איך אים. טראכט ער א ווייל און זאגט : — און וויפיל קינדער האט איר ? זאג איך אים. טרעפט זשע וואס ער האט גע־זאגט ? האַ? איר וועט עס גאר ניט טרע־פען.

— מר. פופקין, — זאגט ער, — איר דארפט קריגן א העכערונג, און ער האט מיך גלייך בעהעכערט מיין געהאלט. נו, האט איר שוין אן אייער לעבן געהערט פון אזא באלעבאס ? ער איז א מילאך, זאג איך אייך . . .

— אזוי ? אליין געגעבן א העכערונג? כאטש ער איז א רייכער מאן האט ער פונדעסטוועגן נאך אז יענן ארבעטער? נאך פארט פאראן רייכע מענשן, וואס האבן הערצער . . . איך וואלט זיך גאר ניט געגלויבט — האט די מוטער זיך גארנים עקאנט אפוואונדערן .

— אלץ הייסט א רייכער ! מען שאצט דאך אים פאר א מיליאנער . . . ער קומט דאך אריין צווישן דער רייכסטער גזעזעשאפט . . . פארקערט אין די רייכ־סטע סאסייטיס . . . אינשורענס אליין, עס איז א סברא, אז ער איז אינשורס אויף א פאר הונדערט טויזנט . . . איר פארשטייט . . . און צו אלעס דעם האט ער א בריליאנטענע הארץ . . .

— א בורזשוי מיט א מענשלאך הארץ!

— האט זיך דזשייק צעלאכט . . .

— וואו זעט מען גאר אזא גוטן מענ־שען היינט ?

— מען וואלט אים געדארפט ארוינ־שטעלן אין דעם זאאלאגישן גארטן, מען זאל קומען אויף אים קוקן . . . — האט דער יונגער דזשייק זיך צעוויינט.

— דו וועסט שווייגן צי ניט ? — האט די מוטער זיך שטרייזנג אויסגע־שריען אויף אים — אז עלטערע מענשן רעדן, זאלסטו האלטן דאס מויל !

— שוין, איך שווייג שוין — און האט מיר א גוטע נאכט.

ער האט זיך מיט א שמייכל אויפגע־שטעלט פון טיש.

— וואוהין איז שוין ? — האט די מוטער געפרעגט.

— איך גיי צו לעווינסאנס באיעס, — האט דזשייק ערנסט געענטפערט.

— נו, געווים, אויף ארבעטן איז דאך כיי דער מאמען בעסער ווי ביי א מאן א קבצן. זי דארף אריינפאלן אין א רייך הויז. וואס ? זי איז אפשר ניט ווערט ?

די מוטער האט זעקראגן א פרום גע־זיכט : :

— צי זי איז עס ווערט ? זי איז דאך א גאלדן קינד, א שטיל קינד. מען זעט א סך אזעלכע מיידלאך ?

— אט דאס זאג איך דאך. און . . . איך וויים ? איך וואלט אויך געקאנט האבן אן אייך. ער איז דאך א בריליאנט... א גוטער, א פריינטלאכער און ער האלט זיך ניט גרויס. ער ווייסט, אז אונזערער א מענש איז אויך א מענש . . . שטעלט זיך פאר : נעכטן קומט ער צו מיר צו און פרעגט מיך : "מר. פופקין, וויפיל זיינען אייערע ווייידזשעס" ? זאג איך אים. טראכט ער א ווייל און זאגט : — און וויפיל קינדער האט איר ? זאג איך אים. טרעפט זשע וואס ער האט גע־זאגט ? האַ? איר וועט עס גאר ניט טרע־פען.

— מר. פופקין, — זאגט ער, — איר דארפט קריגן א העכערונג, און ער האט מיך גלייך בעהעכערט מיין געהאלט. נו, האט איר שוין אן אייער לעבן געהערט פון אזא באלעבאס ? ער איז א מילאך, זאג איך אייך . . .

— אזוי ? אליין געגעבן א העכערונג? כאטש ער איז א רייכער מאן האט ער פונדעסטוועגן נאך אז יענן ארבעטער? נאך פארט פאראן רייכע מענשן, וואס האבן הערצער . . . איך וואלט זיך גאר ניט געגלויבט — האט די מוטער זיך גארנים עקאנט אפוואונדערן .

— אלץ הייסט א רייכער ! מען שאצט דאך אים פאר א מיליאנער . . . ער קומט דאך אריין צווישן דער רייכסטער גזעזעשאפט . . . פארקערט אין די רייכ־סטע סאסייטיס . . . אינשורענס אליין, עס איז א סברא, אז ער איז אינשורס אויף א פאר הונדערט טויזנט . . . איר פארשטייט . . . און צו אלעס דעם האט ער א בריליאנטענע הארץ . . .

— א בורזשוי מיט א מענשלאך הארץ!

— האט זיך דזשייק צעלאכט . . .

— וואו זעט מען גאר אזא גוטן מענ־שען היינט ?

— מען וואלט אים געדארפט ארוינ־שטעלן אין דעם זאאלאגישן גארטן, מען זאל קומען אויף אים קוקן . . . — האט דער יונגער דזשייק זיך צעוויינט.

— דו וועסט שווייגן צי ניט ? — האט די מוטער זיך שטרייזנג אויסגע־שריען אויף אים — אז עלטערע מענשן רעדן, זאלסטו האלטן דאס מויל !

— שוין, איך שווייג שוין — און האט מיר א גוטע נאכט.

ער האט זיך מיט א שמייכל אויפגע־שטעלט פון טיש.

— וואוהין איז שוין ? — האט די מוטער געפרעגט.

— איך גיי צו לעווינסאנס באיעס, — האט דזשייק ערנסט געענטפערט.

— נו, געווים, אויף ארבעטן איז דאך כיי דער מאמען בעסער ווי ביי א מאן א קבצן. זי דארף אריינפאלן אין א רייך הויז. וואס ? זי איז אפשר ניט ווערט ?

די מוטער האט זעקראגן א פרום גע־זיכט : :

— צי זי איז עס ווערט ? זי איז דאך א גאלדן קינד, א שטיל קינד. מען זעט א סך אזעלכע מיידלאך ?

— אט דאס זאג איך דאך. און . . . איך וויים ? איך וואלט אויך געקאנט

זינדיק בלוט

א העכסט שפאנענדער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין אמעריקע

פון א. ר.

(פארטזעצונג)

ביי מרס. שטיינבעק אין דיינינג צי־מער איז איצט געווען ליכטיק און אויפ־גערמיס. ביים טיש איז געווען דזשיק סילוויא און זייער מוטער. זיי האבן גע־עסן זייער איינפאכן און ארימען מאל־צייט און אלע האבן געשווינגן. דזשיק איז געווען פארנומען מיטן עס און ער האט זיך צוגעאיילט, ער האט פארדרפט אוועקגיין נאכן עסן צו זיינע חברים. סילי־וויא איז נאך אלץ געווען איינגעהילט ווי אין א נעפל, זי האט זיך געפילט צע־פיעסטשעט און אויף דערשראקן. זי האט געזעען קלאר דאס גליק, וואס שטייט פאר איר מיט אויסגעשטרעקטע הענט, און ווארט זי זאל זיך דערנעענ־טערן, און זיכער איז זי, אז זי דארף נאר צוגיין און זי וועט אריינפאלן צום גליק אין די הענט אריין. זי ווייסט אבער ניט פאר וואס עס שרעקט איר. ווען דאס גליק וואלט ניט געהאט קיין שייכות צו מר. וואלף . . . ווען דאס וואלט געווען בענדזשאמין . . .

אידיל אויגן זייגען געווארן גרעסער, און זי האט געקוקט צום פענסטער און עס האט אויסגעזעען, אז זי פילט אויפן פנים דעם ווינט. וואס בלאזט אזוי אין דרויסן

דערווייל האט זיך דערהערט א קלונג פון דער טיר.

— ווער קאן דאס זיין ? — האט די מוטער זיך געוואונדערט. און זי איז געגאנגען עפענען מיט א פארגעפיל, אז עפעס נייעס קומט.

— ווער איז דארט ? — האט סילוויא אויסגערופן.

— מר. פופקין, — האט די מוטער זיך אנגערופן און זי איז אריינגעקומען מיט מר. פופקין'ען אין דעם צימער וואו סילוויא איז געזעסן.

— א, מר. פופקין ! האוו דו ירו ! און סילוויא האט דערביי א שמייכל געטאן, און זי האט אליין ניט געוואוסט פארוואס זי שמייכלט. עפעס איז מר. פופ־קין אריינגעקומען אזוי ערנסט.

— זיצט מר. פופקין . . . איר וועט דאך טרינקען א גלאז טיי ! — האט מרס. שטיינבעק געשמייכלט אויפגעלייגט ווי זי וואלט דורכן ריח דערפילט, אז מר. פופקין'ס קומען האט א שייכות מיט מר. וואלף'ן.

— מילא . . . ווי זאגט מען ביי אונז אין דער אלטער היים : פון טיי זאגט מען זיך ניט אפ . . .

ער האט זיך געזעצט און ער האט זיך מיט א גלייכגילטיקייט אויף זיין פנים ארומגעקוקט רואיק מיט שטילע מיט שמייכלדיקע אויגן. זיין ברייטע נאז מיט די גרויסע נאז לעבער האט געהאט אין מיטן א שטארקן קנייטש, אויף דעם ארט איז די נאז געווען אזוי צעפלעט, אז זי איז געווען גלייך מיטן נאנצן פנים. און ער האט אנגעהויבן אזוי רואיק און באלעבאטיש און געלאסן . . .

— איך וואוין דאך דא ניט ווייט . . און איך האב געזעען אז סילוויא איז

אלע מיינע פריינט און קאסטאמערס וויל איך בארענקען פאר זייער אפרוף וואס זיי זיינען אלע געקומען אין מיין נייעם פלאץ

צוליב דער קורצער צייט האב איך ניט געקאנט איינשטעלן אלעס ווי געהעריק, און איך האף אז איר וועט מיר אנטשולדיקן, אויב איר האט ניט געהאט די אטענשאן וואס איך שטרעב אלעמאל צו געבן.

עס וועט פיליכט געדויערן נאך א קליינע צייט, דערווייל אבער וועלן מיר אטענדן אייער קאר פינקטלאך ווי פריער און אזוי שנעל ווי מיר וועלן זיך איינשטעלן, וועל איך אייך געבן די בעסטע סערוויס אין שטאט.

געדיינקט מיין נייעם פלאץ

איך וועל אייך סייפן געלט.

אויב איר ווילט עטוואס טאן צו אייער קאר ווען איר זייט אין אייער אפיס, אדער אין אייער היים, פאנט מיר אפ און מיר וועלן קומען געמען אייער קאר, מיר וועלן אלעס פיקסן פאר אייך, און זי צוריק דעליווערן אין גוטן צושטאנד, און מיר רעכענען ניט פאר נעמען און ברייננען אייער קאר.

ווי פריער וועל איך אייך געבן מיין פערזענלאכע אטענשאן

מיר גיבן די בעסטע סערוויס

GRAND SERVICE STATION

מאיר זיפורסקי, אייגנטימער

Salter St. and Dufferin Ave. Phones 54 574-5

עדמאָנטאָן

EDMONTON

עדמאָנטאָנער נאָטיצן

מרס. א. אייראן האט געגעבן א ברידזש און טיי אין האדסאן ביי דיינינג רום, לכבוד מיס סארא פרייפילד. מרס. וויימאן מרס. סאטאנאון און מרס. א. פראטקין, האבן געוואונען די פריזן. מרס. אייראן האט פרעזענטירט מיס פרייפילד מיט א שיינער מתנה. מיס העלען סינקלער איז אויך פרעזענטירט געווארן מיט א פרעזענט פון מרס. אייראן.

* * *

מרס. אייב פראטקין האט געגעבן א ברידזש פארטי לכבוד מיס סארא פריי־פילד אין איר היים. מיני ווערשאף, אייוא גודמאן און רוט דיימאנד, האבן געוואונ־נען די פריזן. מרס. פרייפילד איז פרעז־זענטירט געווארן מיט א שיינער מתנה.

* * *

דאנערשטאג, דעם 1טן יאנוואר, איז פארגעקומען די חתונה פון העלען, טאכ־טער פון מר. און מרס. פ. סינקלער פון עדמאנטאן, און מארים קאנגאף, זון פון מר. ס. קאנגאף, פון וואנקאווער, רעוו. א. פינסקי איז געווען דער מסדר קדושין. רובי און עטא סינקלער און דייזון סינקלער, האבן אנגעפירט מיט דער צערעמאניע. דאס טעראל ספאנער האט געשפילט דעם חתונה מארש. די הויז איז געווען שיין דעקאדירט. מר. א. מילער איז געווען דער טאוסטמייסטער ביים מאלצייט. דאס פארל איז אפגעפאלן קיין וואנקאווער וואו זיי מאכן זייער היים.

* * *

מר. און מרס. א. גאלדמאן האבן גע־געבן א דינער לכבוד מיס סארא פרייפילד און מר. דייזון וואלטש פון ווייניפעג, וועלכע וועלן חתונה האבן היינטיקן מאנאט. צען פערזאן זיינען אנוועזנד געווען. דער אוונט איז פארבראכט געווארן אין טענץ.

* * *

דר. סיד געלפאנד, פון ווייניפעג, איז דא געווען צו גאסט ביי מר. און מרס. י. קאנגא.

יהודית.

יהודית, עדמאנטאן.— מיר בעטן אונז אנטשולדיקן וואס אייער באריכט וועגן דער פערטער מערב קאנאדער "יאנג דזשי־דעאן" קאנווענשאן, ווערט דא ניט גע־דרוקט : בן־יהודה האט שוין אריינגעשיקט א ליינגערן באריכט וועגן דעם, און עס וועט גערדוקט זיין היינטיקע וואך. רעד.

א בריוו פון א באזוכער אין עדמאָנטאָן

ווען מען איז פארוואנדערט אין די ווייטע פריירי קאנטרים פון אונזער ליבער וועסט קאנאדע, וואו מען טרעפט זעלטן א אידיש נפש, און ווען אפילו מען שלאגט זיך אמאל אן דא אין דארט אויף איין אדער צוויי אידישע פאמיליעס, וואקסט ביי זיי אנ־אנדערשמאל אויס א יונגט, ניט אויסגע־רעדט זאל עס זיין, פון יענעם מין אידישע פארשיינונג, וואס זיינען ניט קיין אידן און ניט קיין מענשן, נאר עפעס א נייער מין פארט אידישע מאנסטערס, פארזעע־נישן, וועלכע זיינען פארזונקען אינ'ם זומף פון יענע נידעריקע, עקלהאפטיקע עלעמענטן, וועמענס "צלם אלהים" ווערט פארוויישט אינ'ם פיזן פון הולטייסטווא, שכרות, און קאדטן. ווען מען קומט פון מדבר צוריק אין א אידישן ישוב, און מען דערזעט אין אידישן ווינקל דרייט ניי פונ־קען פון דעם אידישן נשמה פייערל, ווען מען דערזעעט פלוצלונג דאס פריש־צאפעל־דיקע אויפלעבן פון אונזער נייער אידישער יוגנט, ווערט די פארווייטיקטע נשמה, ווי פון א גן עדן באלזאם אויפגעאומזעמט און ס'גלוסט נעמען א ביסעלע משקה און טרינקען לחיים און אויפשרייען "הורא, פאר אונזער פאלק, פאר אונזער יוגנט, פאר אונזער נייעם דור."

דאס האב איך געפילט אויף מיין דורכ־רייזע אין עדמאנטאן אין די לעצטע טעג חנוכה.

אין תלמוד תורה האל פול געפאקט מיט עלטערן (און צושויער האבן די תלמיד תורה קינדער גלעגענצד דורכגעפירט א חנוכה קאנצערט מיט העבריאישע און אידישע רעציטאציעס און דעקלאמאציעס, מיט א העבריאישן איינאקטער, און דאס העבריאישע און אידישע ווארט מיט אי־דישער מוזיק האבן אפגעקלונגען אין די אויערן פון הונדערטער טאטעס און מא־מעס, און אויגן האבן געגלאנצט און נחת געהאט פון — פון זיך אליין, פון "עוד ישראל חי".

א באזונדערן נחת האב איך געהאט אויף א צווייטן חנוכה קאנצערט אין דער ארבעטער רינג שול אין זייער איינענעם לאקאל האל.

עטלאכע און צוואנציק קינדערלאך פון זעקס ביז צען יאר אלט, האבן אונטער דער לייטונג פון אן אויסגעצייכנטן פע־דאגאג, איבער א שטונדע צייט ממש באַ־צויבערט דאס פובליקום מיט זייער מוס־טערהאפטער האלטונג און נאך מער מיט זייער נעזאנג וואס האט אפגעקלונגען ווי פון פונגעלאך אין א מאי פרימארגן. און נאך מער מיט זייערע דעקלאמאציעס וועל־כע אלע זיינען געווען "מעניגא דיומא" פון חנוכה. דריי קינדער האבן פארגעלעזן כמעט דעם גאנצן שטאף פון די חשמונאים. אזוי אויך האבן אנדערע ציטירט שלום עליכמ'ס "חנוכה געלט" א. ז. ז. צולעצט האט איין אינגעלך דעקלאמירט שלום אש'ס "חנוכה אויפ'ן שיף". די דעקלאמא־ציע איז געווען אויסגעצייכנט און עס וואלט געווען א פארברעכן פון מיין זייט, ווען איך זאל מיט אים ניט מאכן קיין אויסנאמע אז אים ניט דערמאנען ביים נאמען, ווי אלע אנדערע קינדערלאך, כאטש זיי האבן עס כשר פארדינט. דער נאמען פון דעם דאזיקן אינגל איז הימי, זון פון מר. און מרס. יאמפאלסקי. זיין ציטירן איז געווען אז און פאר זיך א מייסטערווערק. און ווען ער האט דעקלאמירט די לעצטע זאצן פון שלום אש'ס חנוכה אויפ'ן שיף, האט ער עס מיט אזא פאטאס ארויסגע־בראכט, אז מיר, די צוהערער, האבן זיך מיט אים אין די הימלען פארטראגן און געשוואומען אויף דער שיף צום נייעם גלות — אמעריקע, און זיך אלע אינאיי־נעם געפרייט און גענאסן ארום איין טיש פון דער יונגער פרוכט פון אונזער אמע־ריקאנער יוגנט.

י. יש. ש.

פארשלאגן עפעס רעכטס פאר איר . . .

די מרס. שטיינבעק האט אויסגעשטעלט א פארוואונדערט פנים, ווי זי וואלט גאר־ניט אנגעהויבן צו פארשטיין וועגן וואס עס האנדלט זיך.

— וואס זשע ? איר האט עפעס ?

— וואס דען, איך מאך דא שפאס ?

— עפעס א פיינער באַ ?

— א באַ ? וואס רוקא געפעלן אייך די באיטשיקלאך ? איר דארפט האבן עפעס א באַ וואס קאן שפילן אין קאר־טען, און ארומלויפן מיט מיידלאך ? איך האב א ריכטיקן מאן !! א מענש מיט שכל, מיט א וואוישנער ביזנעס, א ריי־כער מאן און א פיינער מאן. ער האט א שם צווישן מענשן, נאר — ער איז אן אלמן.

— ניין באדינען פרעמדע קינדער ? — האט סילוויא א שמייכל געטאן.

(פארטזעצונג קומט)

איר סייפט 50%

ווען איר שיקט אייער קלייניג צו די

דאלער קלינערס

11217 JASPER AVE.
PHONE 23 513

גוטע פרינטינג

צו דער ריכטיקער פרייז.
מיר ספעציאליזירן זיך אין סייל פאוסטערס

RELIABLE PRINTING CO. LTD.
9920-101 St Street Ph 24 078

National Blend Tea & Coffee Company

Sign of The Big Pot, Opp. The Bay

קאפע

גערענטסטע און געמאלן פריש טעגלאך

אויסגעקליבענע טייען פונם נייעם קראפ

צוזאמענגעשטעלט צוצופאסן די וואסער פון דעם דיסטריקט
מעיל אורדערס העפלאכסט געבעטן
טעלעפאן 22 753

אין זייער לענגערן לעבן פלוס געניינטער אויסגעצייכנטקייט און שיינקייט וואס דויערט ביז צום סוף, ווערט געפונען די אורזאך ווארום מענער פאנגען אז יעדן יאר מער ליב צו האבן.

LA FLECHE TAILORED CLOTHES

F. J. DARIMONT

וויאלינסט און לערער. פריוואטע לעקצאנס אויך קלאס לעקצאנס פאר אנפאנגער
STUDIO: 121 ALBERTA BLOCK
PHONE 26 370

טעלעפאן 22 111
JACK HAYS LTD. TAXICABS

באהייצטע פעקארד סעדאנס
קארס אליין צו טרייבן
10056-101st STREET
EDMONTON :: CANADA

בעסערע שיך געמאכט אדער פארריכט פאר ווייניקער געלט

GOODYEAR SHOE MANUFACTURING CO.
10161 100a St., Edmonton, Alta.

EDMONTON RUBBER STAMP CO. Limited
מאנופעקטשורערס פון

ראבער סטעמפס און קארפאריישאן סילס

10037-101A AVE.
PHONE 26 927 EDMONTON

Mrs. JAMES JONES

האלסייל און ריטייל
קוואליטי פיש פון לייקס און ים
מיר דעליווערן
CITY FISH MARKET
Phone 22 531 Edmonton

TRUDEL FUR MFG. LTD.

היט־ס דראג סטאר

קאר. דזשאסטעד עוועו. און 97טע סט.
טעלעפאן 21 678
19 יאר דערפאלגרייכע דראג ביזנעס צו אייער באריינען און אונזער ספע־ציאליטעט איז פרעסקריפשאנס.
פרעגט אייער דאקטאר.
HEATH'S DRUG STORE
Cor. Jasper Ave. & 97th St.
Phone 1678 Edmonton, Alta.

טאג און נאכט באדיינונג

NEW EDMONTON TURKISH BATHS

דער איינציקער וועג צו געזונט

בעדער
טערקישע, עלעקטרישע, טרופענע היץ, סטים,
שאונער, סאלטער, יס זאלץ

מאסאזשן
אלקאהאל, יוקאליפטס, מאקאנאס אויל,
מאגנעזיושאן, עלעקטריק,

פריסטענסס פאר רומאטיזם און פארקיזונגען
פרוינ סטע — מאנטאג און דאנערשטאג פון 1 ביז 6 נאכמיטאג
מיר לאדן אייך איין צו באטראכטן אונזער סיסטעם
א. נ. דזוזשיצא, מענעדזשער
Gibson Block, Jasper and 96th St. Phone 22 581

לאמבער און מילארבעט

א פולשטענדיקער סטאק פון טרוקענעם מאטעריאל צו נידריגע פרייזן
מיר מאנופעקטשורן סטאר און אפס פיקסטשורס אין האַרטע אדער ווייכע געהילץ
לאזט אונז אייך געבן א פרייז.

W. H. CLARK & CO. LTD.

109 St. Edmonton Phone 24 366

עדמאנטאן — אויפמערקזאם — עדמאנטאן

מר. י. באלצאן

איז דער קארעספאנדענט פאר "דאס אידישע ארט" אין אייער שטאט און אומגעגנט.
מיר בעטן אלע געקרעטארן פון די עדמאנטאנער ארגאניזאציעס, צו איבער־געבן די נייעסן און באריכטן פון זייערע ארגאניזאציעס צו מר. י. באלצאן.

טעלעפאנירט צו אים 24 209

פאר סובסקריפשאן און אנדערע נעשעפטס אנגעלעגענהייטן, ווענדעט זיך צו אונזער באפולמעכטיקטן פארטרעטער
מר. א. ווינאגראדסקי, 141 10—96טע סט., טעלעפאן 27 336

עדמאָנטאָן

עדמאָנטאָנער נאָטיצן

מרס. א. אייראן האט געגעבן א ברידזש און טיי אין האדסאן ביי דיינינג רום, לכבוד מיס סארא פרייפילד. מרס. וויימאן מרס. סאטאנאון און מרס. א. פראטקין, האבן געוואונען די פריזן. מרס. אייראן האט פרעזענטירט מיס פרייפילד מיט א שיינער מתנה. מיס העלען סינקלער איז אויך פרעזענטירט געווארן מיט א פרעזענט פון מרס. אייראן.

* * *

מרס. אייב פראטקין האט געגעבן א ברידזש פארטי לכבוד מיס סארא פריי־פילד אין איר היים. מיני ווערשאף, אייוא גודמאן און רוט דיימאנד, האבן געוואונ־נען די פריזן. מרס. פרייפילד איז פרע־זענטירט געווארן מיט א שיינער מתנה.

* * *

דאנערשטאג, דעם 1טן יאנוואר, איז פארגעקומען די חתונה פון העלען, טאכ־טער פון מר. און מרס. פ. סינקלער פון עדמאנטאן, און מארים קאנגאף, זון פון מר. ס. קאנגאף, פון וואנקאווער, רעוו. א. פינסקי איז געווען דער מסדר קדושין. רובי און עטא סינקלער און דייזון סינקלער,

א בריוו פון א באזוכער אין עדמאָנטאָן

ווען מען איז פארוואנדערט אין די ווייטע פריירי קאנטרים פון אונזער ליבער וועסט קאנאדע, וואו מען טרעפט זעלטן א אידיש נפש, און ווען אפילו מען שלאגט זיך אמאל אן דא אין דארט אויף איין אדער צוויי אידישע פאמיליעס, וואקסט ביי זיי אנ־אנדערשמאל אויס א יונגט, ניט אויסגע־רעדט זאל עס זיין, פון יענעם מין אידישע פארשיינונג, וואס זיינען ניט קיין אידן און ניט קיין מענשן, נאר עפעס א נייער מין פארט אידישע מאנסטערס, פארזעע־נישן, וועלכע זיינען פארזונקען אינ'ם זומף פון יענע נידעריקע, עקלהאפטיקע עלעמענטן, וועמענס "צלם אלהים" ווערט פארוויישט אינ'ם פיזן פון הולטייסטווא, שכרות, און קאדטן. ווען מען קומט פון מדבר צוריק אין א אידישן ישוב, און מען דערזעט אין אידישן ווינקל דרייט ניי פונ־קען פון דעם אידישן נשמה פייערל, ווען מען דערזעעט פלוצלונג דאס פריש־צאפעל־דיקע אויפלעבן פון אונזער נייער אידישער יוגנט, ווערט די פארווייטיקטע נשמה, ווי פון א גן עדן באלזאם אויפגעאומזעמט און ס'גלוסט נעמען א ביסעלע משקה און טרינקען לחיים און אויפשרייען "הורא, פאר אונזער פאלק, פאר אונזער יוגנט, פאר אונזער נייעם דור."

דאס האב איך געפילט אויף מיין דורכ־רייזע אין עדמאנטאן אין די לעצטע טעג חנוכה.

אין תלמוד תורה האל פול געפאקט מיט עלטערן (און צושויער האבן די תלמיד תורה קינדער גלעגענצד דורכגעפירט א חנוכה קאנצערט מיט העבריאישע און אידישע רעציטאציעס און דעקלאמאציעס, מיט א העבריאישן איינאקטער, און דאס העבריאישע און אידישע ווארט מיט אי־דישער מוזיק האבן אפגעקלונגען אין די אויערן פון הונדערטער טאטעס און מא־מעס, און אויגן האבן געגלאנצט און נחת געהאט פון — פון זיך אליין, פון "עוד ישראל חי".

א באזונדערן נחת האב איך געהאט אויף א צווייטן חנוכה קאנצערט אין דער ארבעטער רינג שול אין זייער איינענעם לאקאל האל.

עטלאכע און צוואנציק קינדערלאך פון זעקס ביז צען יאר אלט, האבן אונטער דער לייטונג פון אן אויסגעצייכנטן פע־דאגאג, איבער א שטונדע צייט ממש באַ־צויבערט דאס פובליקום מיט זייער מוס־טערהאפטער האלטונג און נאך מער מיט זייער נעזאנג וואס האט אפגעקלונגען ווי פון פונגעלאך אין א מאי פרימארגן. און נאך מער מיט זייערע דעקלאמאציעס וועל־כע אלע זיינען געווען "מעניגא דיומא" פון חנוכה. דריי קינדער האבן פארגעלעזן כמעט דעם גאנצן שטאף פון די חשמונאים. אזוי אויך האבן אנדערע ציטירט שלום עליכמ'ס "חנוכה געלט" א. ז. ז. צולעצט האט איין אינגעלך דעקלאמירט שלום אש'ס "חנוכה אויפ'ן שיף". די דעקלאמא־ציע איז געווען אויסגעצייכנט און עס וואלט געווען א פארברעכן פון מיין זייט, ווען איך זאל מיט אים ניט מאכן קיין אויסנאמע אז אים ניט דערמאנען ביים נאמען, ווי אלע אנדערע קינדערלאך, כאטש זיי האבן עס כשר פארדינט. דער נאמען פון דעם דאזיקן אינגל איז הימי, זון פון מר. און מרס. יאמפאלסקי. זיין ציטירן איז געווען אז און פאר זיך א מייסטערווערק. און ווען ער האט דעקלאמירט די לעצטע זאצן פון שלום אש'ס חנוכה אויפ'ן שיף, האט ער עס מיט אזא פאטאס ארויסגע־בראכט, אז מיר, די צוהערער, האבן זיך מיט אים אין די הימלען פארטראגן און געשוואומען אויף דער שיף צום נייעם גלות — אמעריקע, און זיך אלע אינאיי־נעם געפרייט און גענאסן ארום איין טיש פון דער יונגער פרוכט פון אונזער אמע־ריקאנער יוגנט.

י. יש. ש.

פארשלאגן עפעס רעכטס פאר איר . . .

די מרס. שטיינבעק האט אויסגעשטעלט א פארוואונדערט פנים, ווי זי וואלט גאר־ניט אנגעהויבן צו פארשטיין וועגן וואס עס האנדלט זיך.

— וואס זשע ? איר האט עפעס ?

— וואס דען, איך מאך דא שפאס ?

— עפעס א פיינער באַ ?

— א באַ ? וואס רוקא געפעלן אייך די באיטשיקלאך ? איר דארפט האבן עפעס א באַ וואס קאן שפילן אין קאר־טען, און ארומלויפן מיט מיידלאך ? איך האב א ריכטיקן מאן !! א מענש מיט שכל, מיט א וואוישנער ביזנעס, א ריי־כער מאן און א פיינער מאן. ער האט א שם צווישן מענשן, נאר — ער איז אן אלמן.

— ניין באדינען פרעמדע קינדער ? — האט סילוויא א שמייכל געטאן.

(פארטזעצונג קומט)

לאנד

(ירושלים) ...ג ע ר

...ר האב אייך אנגעצייגט אן ...ן ארום מען קאן קומען צו ...דעניש. די פאליטישע זייט ...ר אנדערע, נאר איך בין אין־ ...אז די אידן וועלן נאר דא־ ...אליטישע רעכט, וואס די ...מען מאל־ ...מען די זעלבע צאל פארשטייער ...מענט אנדערש וועלן זיי זיך ...ט באטייליקן.

...ן פארעפנטלאכט פון דעם דא־ ...דעך זיינען די אראבישע צייט־ ...פאלן דעם "פאלעסטין", הויפט ...צייטונגען פון דעם גראנד ...ען איז פאלש, אז עס לויגט ...ז עס איז אוממעגלאך און א. ...ער פאלעסטין האט זיי דריסט ...אכן געענטפערט אז דער פאר־ ...האנקין'ען איז יא א פאסי־ ...ט צו דער לייזונג פון דער ...ראגע און ער האט, אגב, זיי ...נצוהערן, אז עס דארף זיין ...די אראבער וועלן בשום אופן ...אז די שנאה צווישן זיי און ...אל פארבלייבן אויף אייביק...

...דף דאך ניט דיינקען, אז גאר ...עט ווערן א שלום צווישן אידן ...ער, אבער לעת עתה איז זייער ...ואס ביידע צדדים האבן זיך ...ט, אז מען קאן ווייטער ניט ...אזא אומגארמאלע לאגע און ...ריט אויס, מאכן אפנהערציקע און ...ריט צו קענזייטיקער דערנע־ ...נעכטן האבן זיך די שיסטער ...ן ניט דעם אראבישן אן קאנצ ...ער און איבער די כחות אנגע־ ...טער ארבעט.

...ארצער — א געוויינלאכע און ...טראף. דאס איז א קליין שטיבל ...ר. מען זעצט אריין דעם פארזיג־ ...ערעסטאנט א נאקעטן ביי דעם ...סיבירער פראסט אויף עטלאכע ...ן אמאל אויף א נאנצן טאג.

...פיל פאלן טראנט מען ארויס פון ...טויטע קערפערס, אדער מענשן ...גנעפרוירענע הענט און פיס. קיין ...נישע הילף ווערט ארעסטאנטן כמ־ ...נגעבן. די פאראורסיילטע צוק ...ר מאכן דורך "עטאפן", אין ...עסטן טייל צופוס א מרחק פון ...5 ווארסט אדער אין משא וואנא־ ...עלכע זיינען אנגעפאקט איבערן ...ס טרעפט אפט אז אן ארעסטאנט ...דערפראן און פאלט אין מיטן ...אין ניטא קיין גרעניץ דער הפ־ ...ון באדבאריזם פון די צעקיסטן ...לדאנטן. הרג'ענען אן ארעסטאנט ...ניקס איז א געוויינלאכע דערשיי־ ...ז'יינען געווען פאלן, ווען סאל־ ...פלעגן ארויסרופן אן ארעסטאנט ...ר שורה און פלעגן אים שיסן פאר ...ן אין די אויגן. די הרוגים פלעגט ...בערלאזן ארום דיר דערפער (דארף ...אווא — 45 קיל. פון יעניסייסק. ...ר 1930). אין שטעטל יארצעווא ...די צעקיסטן אין יאנווארי לעצטן ...ן'הרג'עט אן ארעסטאנט פאר אלע ...ן די אויגן.

...שטערבלאכקייט צווישן די ארעס־ ...איז גרויס. פון איין גרופע פון ...ט מענשן ביי פיניעגא (ניט ווייט ...כאנגעלסק) זיינען נעשטארבן אין ...אר 1930 — אויפן צווייטן חודש ...ער אנקומען — 7 מענשן.

(פארז

ברודער מאָרד י

העכסט אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן

(פארזעצונג)

—אך, נאט, פאר וואס האב איך עס געטאן? — האט וויליאם דערביי גע־סרעכצט. איצט האט ער מיך אין דער האנט און ער קאן טיר הייסן טאן וואס ער וויל.

דער באנקיר איז צוגענאנגען צו אים, האט ארויסגעלייגט זיין האנט אויף ווילי־אם'ס פלייצע און האט געזאגט פריינט־לאך און גוטמוטיק:

— וואס איז מיט אייך וויליאם דערבי? איר זייט דאך גאר עפעס כאך א קינד און איר מאכט זיך כאך גאר נאריש.

— איך ווייס, אז איך בין אין איינערע הענט. — האט וויליאם געוויפצט.

— ווען איר ווייסט עס, איז צו וואס זאלט איר זיך נאריש מאכן, — האט דער באנקיר געשנטפערט. אלזא לאמיר דערפון מער ניט רויידן. — איר האט היינט גע־האלטן א גרויסארטיקע רעדע מיין פריינט. ווען איר וועט אויף ווייטער זיין אזוי, וועט איר כאך אמאל זיין ווי איך.

— וואס זייט איר דען? — האט ווי־ליאם געפרעגט בייז.

— איך פארמאג צען מיליאן, — האט דער באנקיר געענטפערט שטאלץ.

וויליאם דערבי האט אויף אים געוואר־פען א שטאלצן, פארא־כטענדיקן בליק, וועלכער האט געזאגט דייטלאך:

"דער רויטער דזשאן מיט זיינע צען מיליאן בלייבט אימער דער רויטער דזשאן און ווען דער רויטער דזשאן זאל אפילו האבן הונדערט מיליאן, וועט ער אלץ ניט זיין קיין לארד דערבי.

דער באנקיר האט פארשטאנען וויליאם'ס בליק און האט געזאגט מיט א פרומער מי־נע:

— מיליאנען זיינען א גאנץ גוטע זאך. מיט מיליאנען ווערט מען אלעס. זאגאר א לארד. קיינער פרעגט ניט ווי אזוי די מי־ליאנען זיינען געקומען צו אונזערע מיליר־אנערן, ווייל יעדערער ווייס, אז זעלטן, זייער זעלטן באקומט מען מיליאנען אויף אן ערלאכן וועג, ווען מען זאל עפענען דעם לעבנס־בוך פון אונזערע מיליאנערן, וואלט מען זיך פיליכט איבערצייגט, אז דער רויטער דזשאן איז גאר א הייליקער.

—איר האט רעכט, הער דזשאנסאן, האט וויליאם דערבי ענדלאך געזאגט אום לויז צו ווערן פון אזא הייליקן מאן — איר האט פאלקאמען רעכט — איצט, גלויב איך, מעג איך שוין גיין.

— נאך ניט, מיין ליבער דערבי, איך האב נאך מיט אייך וועגן עפעס צו רויידן.

דער באנקיר האט ארויסגענומען נאך א פלאש שאמפאניער און האט ווידער אנגע־נאסן צוויי גלעזער.

— טרינקט ליבער סער דערבי! —האט ער געבעטן, — א גוטער טרונק דער־פרישט דעם מענשן.

וויליאם האט ניט וועלנדיק געמוזט אויסטרינקען זיין גלאז שאמפאניער.

איך וויל מיט אייך רויידן וועגן אייער רייזע קיין שיקאגא, — האט דער באנקיר געזאגט.

— מיר דאכט, אז מיר האבן שוין אלעס אפגערעדט און מיר האבן שוין מער ניט, וואס צו רויידן, האט וויליאם דערבי באַ־מערקט.

— מיר האבן פארגעסן דאס וויכטיק־סטע.

— איך פארשטיי אייך ניט, הער דזשאנסאן.

— איר וועט מיר באלד פארשטיין, ווען איר ווילט פארן קיין שיקאגא דארפט איר האבן א פרוי מיט זיך.

וויליאם דערבי האט אויסגעגלאצט די אויגן און האט געקוקט אויפ'ן באנקיר מיט שטוינען.

איך וויל מיך נאך ניט פארהייראטן, — האט ער ענדלאך געברומט.

— ווער הייסט אייך דען זיך פארהיי־ראטן? — האט דער באנקיר געפרעגט רואיק, איך זאג נאר, אז איר דארפט מיט־נעמען א פרוי מיט זיך קיין שיקאגא.

— הער דזשאנסאן, איך בין אין איי־ערע הענט און וועל טאן אלעס וואס איר וועט מיר הייסן, — האט וויליאם דערבי אויסגעפלאצט. — דערקלערט מיר אבער, איר בעט אייך. צו וואס דארף איך האבן א פרוי אין שיקאגא?

— זעט איר, ליבער וויליאם איר קאנט נאך ניט די וועלט. ווען איר וועט קומען קיין שיקאגא אליין, וועט איר געוויס מא־כען באקאנטשאפטן מיט א סך רייכע לייט, איר קאנט זיי באזוכן, איר קאנט גיין אין זייערע הייסען. צו אייך אבער וועלן קומען נאר מענער, פרויען און יונ־גע ראמען קאנען צו אייך ניט קומען און וועלן צו אייך ניט קומען, ווייל עס פאסט ניט צו גיין צו א מענטש, וועלכער לעבט אליין. ווען איר קומט אבער מיט א פרוי און פירט א גרויס הויז ווי אלע שיקאגער — דאן קומען צו אייך מיליאנערן מיט זייערע פרויען און טעכטער און אלע פילן זיך ביי אייך ווי ביי זיך אין דער היים. די אמעריקאנער פרויען זיינען באמת טא־קע וועלבסטשענדיק און נאנץ קלוג, זיי זיינען אבער פארט פרויען, און ווען א פרוי הויבט אן צו פלוידערן, קאן מען אין א פערטל שטונדע מער וויסן פון איר, ווי פון אן ערנסטן נעשפרעך מיט איר מאן אין דריי שטונדן. א פרוי וועט אייך באלד אויספלויידערן, וויפיל מיליאן איר פאטער פארמאגט און וויפיל מיליאן איר ברודער פארמאגט. פארשטייט איר מיך שוין?

בזירקס פלאם סייל

איידער מיר נעמען סטאק, האבן מיר געפונען עטלאכע פארשיידענע און אפגעשטעלטע ליינס וועלכע מיר קאנען אנבאטן צו זייער צוציענדע פריין.

BIRKS

סייל פאסטערס

געמאכט

אין 24 שעה

שיין און צוציענד

ביי

"דאס אידישע וואָרט"

מיר האבן אן אויסוואל פון הונדערטער קאטס פון די לעצטע צייכענונגען צו באצירן די פאסטערס

מיר טוען די גאנצע ארבעט

שיקט אונז בלויז אריין די פרייזן פון די ארטיקלען וועלכע איר ווילט ארויס־שטעלן אויפן סייל — און מיר טוען שוין פאר אייך דאס איבעריקע

שרייבט אין וועלכער שפראך איר ווילט צו

THE ISRAELITE PRESS LIMITED

165 Selkirk Ave. Phones: 52 213 - 55 409

הלולא דאדמו"ר זצוקלל"הה מ'מאקרוב

מיר קומען דערמאנען אלע ידידים און מקורבים הן פון דעם אלטן רבין זצוקלל"הה והן פון איצטיקן רבין שליט"א, אזוי ווי כ" טבת, דאס הייסט קומענדיקן פרייטאג, איז ג"צ של אדמו"ר הרב הצדיק ר' משה מרדכי זצוקלל"הה, זאלן אלע קומען נעמען אן אנטייל אין דער הלולא; דאס דאוונען פונ'ם רבין, אויך די סעודה וועט זיין אין זיין שטענדיקן מנין ביי אים אין הויז, (באיר עווענוי, 413).

צייט פון דער סעודה איז דאנערשטאג, 8 אוונט.

די קאמיטע

NEW PALACE THEATRE

היינט

ראנאלד קאלמאן אין

"ראפלס"

אויך

קאמעדיע, נייעס, סעלעקטעט שארטס

BIJOU

היינט ווערט געוויזן די גרויסע דראמע

"רענא"

פעסר "עס."

מאטינע 12 ביז 7, דערוואכסענע 25ס. אונטן, 35ס. קינדער, 15 ס.

נאנאן האט עטלאכע מאל פרובירט רויי־דען מיט איר קעכין און מיט איר קאמער־מערכען. עס איז איר אבער ניט געלונגען ווייל זיי האבן ניט פארשטאנען וואס נא־נאן האט צו זיי גערעדט.

דער איינציקער מענש, מיט וועמען נא־נאן האט געקאנט רויידן, איז געווען דזשאן וויליאמס, אבער אויך מיט אים האט זי ניט געקאנט פיל רויידן. דזשאן וויליאמס פלעגט ווייניק רויידן.

עמעס איז נאך געווען א קינד, מיט איר האט נאנאן געווען ניט געקאנט פיל רויידן. זי האט זיך בלויז אפגעגעבן דער מי אויס־צולערנען עמעס'ן לייענען און שרייבן און דאס איז איר אויך געלונגען. עמעס איז געווען א גוט קינד.

זי האט זייער שבעל זיך אויסגעלערנט אלעס, וואס נאנאן האט געקאנט, דאס איז אבער געווען זייער ווייניק, ווייל נאנאן אליין האט מער ניט געקאנט ווי לייענען, שרייבן און אביסעלע רעכענען. מער האט מען זי ניט געלערנט און מער האט זי ניט געקאנט איבערגעבן.

(פארטזעצונג קומט)

כריוו אין רעדאקציע

ווערטער הער רעדאקטאר.

די בני אברהם סיק בענעפיט סאסייטי ציט מיין אויפמערקזאמקייט צו דעם טעות וואס איז אריינגעפאלן אין מיין ארטיקל וועגן זייער בודזשעט, וועלכער איז ניט $500 א יאר, ווי זייער א פריער־דיקער סעקרעטאר האט מיר באריכטעט, נאר $4.500 איז די ריכטיקע סומע וואס מאביל פון אלע זייטן, אים אויסריינינ־ריכטיק, אנאוילן ווי געהערינ א. א. וו.

דער נייער סטיישאן האט צוויי טירן, ווי אויך א ספעציעלע מאשין צו אוילן די קארס.

מר. זיפורסקי איז איצט זעלבסטשטענ־דיק אין ביזנעס. ער איז ניט פארפליכ־טעט צו קויפן קאמפאני און דאס גיט אים די מעגלאכקייט צו פארקויפן די בעסטע סארטן גאזאלין, אויל, און גרייזינגס.

מאטארסטן וועלן געפינען אין זיין "גרענד סערוויס סטיישאן" די בעסטע באדינונג צו זייער בעסטער צופרידנהייט און מר. זיפורסקי דערווארטעט די פאס־ראזיזרונג פון זיינע אלטע און נייע פריינט און באקאנטע. ער לאדט איין אלע מאטארסטן צו קומען באטראכטן זיין נייעם פלעצן אויף קארנער דאפרין און אלטער סטריט.

די

חברה לינת הצדק

פארלאנגט א דאקטאר

מיט אפליקאציעס זיך ווענדן ביז דעם 13טן יאנוואר. צום סעקרעטאר

H. AVERBOOK

498 Alfred Ave. Winnipeg

ספעשל

אויף נומער 1 טרוקענע

טעמעריק האלץ

$8.00 א קארד

בלויז סי. א. די דעליווערים נוצט אויס דעם דאזיקן ספעציעלן אנבאט אזוי לאנג ווי עס איז נאך פאראן א זאפאס. און טעלעפאנירט אייערע אדרעסס צו

51 112

שנעלע דעליווערי

קאנאדע קרינט מער אי־מיגראנטן פון די שטאטן ווי די שטאטן פון קאנאדע

וואשינגטאן, יאנוו. 7.— לויט א באַ־ריכט פון דעם אמעריקאנער קאונסיל נע־נעראל אין אטאווא, זיינען אין פארלויף פון לעצטן יאר אריינגעקומען מער אימיג־ראנטן פון די פאראייניקטע שטאטן קיין קאנאדע, איידער קאנאדער אין די פאר־אייניקטע שטאטן.

פאר אקטאבער מאנאט, 1930, ווערט אנגעוויזן אינ'ם באריכט האבן פון אמערי־קע עמיגרירט 50,558 פערזאן קיין קאנא־דע, און פון קאנאדע צו די פאראייניקטע שטאטן האבן פאר דעם זעלבן פעריאד עמיגרירט 47,661 פערזאן.

אין די ציפערן גייען אריין קאנאדער און אמעריקאנער בירגער, וועלכע האבן זיך צו־ריקגעקערט אהיים, נאך אן אפוועזנהייט פון איבער א יאר צייט.

קאנסערוואטיוון קאלט צו אינדישן האום רול פלאן

לאנדאן, יאנוו. 7.— די קאנסערוואטי־ווען האבן אויפגענומען קאלט דעם פלאן פון האום רול פאר אינדיע, אנגעצייכנט פון סער טערזש באהאדור סאפרו.

דער פארשטייער פון דער קאנסערוואטי־ווער דעלעגאציע ביי דער קאנפערענץ, סער סעמועל האור, האט דערקלערט, אז די קאנסערוואטיוון צווייפלען אין דער פראק־טישקייט פון דעם פלאן, נאר זיי וועלן זיך צוריקהאלטן פון ענדגילטיקע מיינונגען, ביז דער נאנצער פלאן וועט אנגעצייכנט ווערן אין דעטאלן.

די רייבונגען צווישן די הינדוס און מו־סולמאנער זיינען נאך דערווייל ניט אויס־געגלייכט געווארן, ניט־נעקוקט אויף פרע־מיער מאקדאנאלדס פערזענלאכן פארזוך צו ווירקן אויף ביידע צדדים פאר א פריינטלאכן אויסגלייך.

ברוו אין ראָס אידישע וואָרט

הערן אויפן ראדיו

8.26 — אויפנאנג	
4.42 — אונטערגאנג	

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאג

ארבעט

אידישער קוואר־טיר זעט אויס מה לאנ...

3,000 פאליציסטן ווען דאס בילד "מע... ווערט איפגע...

(ספעצ. טעלעפ. צו ר.א.וו.)

ווין, יאנוו.8 (איטא). קווארטאלן אין ווין האבן זעען ווי א שלחמה לאנגר... זעגן פאליציסטן אויסגע... נאסן, צו פאריטיט די אי... ר.ג.ד פון דערווארטעט ע... יאנ, ווען דאס בילד "אויס... קיין "ליעם" איז צום ערש... געווארן אין א קינא טעא... דרישן געגנט.

אלע אידישע געשעפט... געשלאסן, און אלע אידיש... אין דער שכנות פון יענע... נען פארבאטן געווארן.

—(::)—

קריסמעס נייט איק אין סאוועט...

מאסקווע, יאנוו. 8. — די אלטראדאקסישע רוס... נאך פונ'ם אלטן קאלענ... זייער קריסמעס. דער יום... ניט געטראגן דעם געוויי... טער פון אמאליקע יארן... וואס ווערט כסדר אנג... ליגיע האט צוריקגעהאלט... קירך.

די קירכן האבן געפ... טוב, אבער דער עולם א... א שיטערער. מיליאנען ל... נאנצן לאנד האבן באר... בעטן דעם טאג אין דאס... ארבעטער, וואס זיינען נ... דער ארבעט.

קינדער זייענען געגאנ... געוויינלאך. קיין קריסמ... קיין שפיליצייג זיינע... אנטי־רעליגיעזע מוזייען... טערס וואו ספעציעלע פ... געגעבן געווארן זיינען.

—(::)—

איד באשטימט געריכט א...

וואשינגטאן, ד. ק., ... דזשאיארדזש מעדאלי, ... יארקער אידישער כלל־מ... זיידענט הואווער נאמינ... אמט פון ווייטעד סטי... דעם דרום דיסטריקט פ...

א־בעטסלא... ענגלאנד...

באנעמאוט, ענגלאנד... אין א רעדע געהאלטן ... דזשארדזש אויסגעדריקט... אין ענגלאנד וואלט לא... רעוואלוציע, ווען ניט ד... רענירונגס שטיצע אויס... בעססלאזע.

די ארבעטסלאזיקייט ... זיך איבער דער וועלט, ... נעזאגט, זעט אויס ... זולטאט דערפון וואס ... אין דא צופיל רייכקיי...

קאנסערוו... קענן סאַ...

לאנדאן, יאנוואר 8. ... וואטיווע דעפוטאטן, ... רערשאפט פון קאמאנ... געגרינדעט א "האנדלס... דער צוועק פון וועלכן ... פאר'ן פארבאט פון ... סאוועטישן געהילץ קיי...

צווישן די מיטגלידע... גאניזאציע זיינען לאר... וועזענער סער דזש... בעטן דעם טאג אין דאס ... ארבעטער, וואס זיינען ... דער ארבעט.

זיינען געגאנ... געוויינלאך. קיין קריסמ... קיין שפיליצייג זיינע... אנטי־רעליגיעזע מוזייען... טערס וואו ספעציעלע פ... געגעבן געווארן זיינען.

—(::)—

איד באשטימט געריכט א...

וואשינגטאן, ד. ק., ... דזשארדזש מעדאלי, ... יארקער אידישער כלל־מ... זיידענט הואווער נאמינ... אמט פון ווייטעד סטי... דעם דרום דיסטריקט פ...

Classified Section — קלאסיפייד סעקשען

סטאנדארט פרייז פאר ארווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטייילונג

איין מאל, 5 ס. פער "אנייס ליינ"		פאר 3 מאנאטן	$2.15
פאר א וואך 20 ס.		פאר 6 מאנאטן	$4.00
פאר א מאנאט 75 ס.		פאר 1 יאר	$7.50

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106
290 פארטערדזש עוו. איבער לייסאנס סטאמער נייסטע בעסטע פאקס מראס און וואלא סטעפס קלאסן און סטריקטלי פריוואטע לעסאנס. פולער קורס פון לעסאנס $5.00.

ראבערט גרעי סקול פון פיזישער קולטור
83 באלמאראל פלייס, טעלעפאן 39 878.

R.B. ORMISTON
פלאריסט
צוויי סטארס צו אייער באדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בזומען טעלעגראפירט איבעראל

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

אאקטיוו מעסענדזשער טעלעפאן 062 26
באַס, מאטארסייקלס, טראקס.
רעליווערי אין אלע אירע ברענטשעס.
AACTIVE MESSENGER SERVICE
119 Albert Street

טייפרייטערס
באנקראט סייל, רעמינגטאן, אנדערוואוד, וואודסטאק און א. וו.
T. A. WEIR
Ph 28 800 247 Notre Dame Ph. 24 783

LIGHTFOOT'S TALLY HO'S
פאר שליטן פארטיס
Phone 86 067 Evenings 23 258

פארלאנגט פוריטשער, האוהזאלד גודס, טולס, מערטשענדייז און בענקראפט סטאק. מיר פארקויפן צו דעם העכסטן אנבאטער ביי פאבליק אקשען.
J. WACHNIAK
באנדער אקשעניר און אפשאצער
J. SENYK, Clerk
245 DUFFERIN AVE.

הויפט אפיס און אקשען רומס
טעלעפאן 189 55
621 סעלקירק עווענוי — ברענטשס,
דעזידעניע פאן 228 55

פרישע אייגס, אויך סטארערזש אייגס און פרישע פוטער. אלעס גאראנטירט. בייליקע פרייזן. שווארץ, 278 באראוס עווענוי, טעלעפאן 900 54.

A. MUIR
אוטאמאביל ריפעירער
רוקא פיניישינג סטייישאן
פענדערס און באדי ריפעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

אינשורענס
די עלטסטע און ראיעלסטע לעבנס, פייער און אוטאמאביל קאמפאניס.
ריל עסטייט
שנעלע, ארנטלאכע באהאנדלונג פאר קויפער און פארקויפער. מארטגעדזשעס און לאנס אונטער ספעציאליטעט.
שיפס קארטן און נעלט שיקונג
דורך "באלטיק אמעריקא ליין".
נעשעפט געלעגנהייטן
דער גרעסטער אויסוואל פון גוטע גע־שעפטן אין שטאט און אין קאנטרי.
עס וועט זיך אייך באצאלן זעען
ח. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

נעשעפט געלעגנהייטן
Business Opportunities

אפארטמענט בלאק, 12 סוויטס, יש־לאכער רענט $5.520. פריז $20.000.
וועט נעמען אין אויסבייט.

גראסערי און קאנפעקשענערי, קארנער לאקייש, סטאק $500, פיקסטשורס $600, סיילס $1.000 א מאנאט.
SCOTT REALTY CO. Ltd.
11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 044

בעסטע געלעגנהייט
צו פארקויפן א קאנטרי סטאר 25 ביי 60 פוס. א צווייטע ביילדינג דער זעלבער סייז מיט א וואוינונג. גוט פאר א מאנץ זאל. דייטשער פארמער סעטלמענט אויף סי. פי. אר. אירגייטשן פארמס. רענט $25 א מאנאט. זיך נאכפרעגן אין דאס אידי־שע וואָרט באקס 3752 אדער
MEDICINE HAT TRADING CO.
St. Ry., Medicine Hat, Alta.

ארבעטער פארלאנגט
HELP WANTED

פארלאנגט אן ערשט קלאסיקן באַרבער, זאל זיין א סיינגלמאן, אלס פארטנער צו צווייערליי ביזנעס. און מוז האבן ניט ווייניקער ווי $300.00. זיך ווענדן צו
I. MARDER
1715 11th Ave., Regina, Sask.

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

7 רום הויז, פולי מאדערן, אוק פלארס ניי דעקאריר, נייע עלעקטרישע פיקס־טשורס. באיר עווענוי. פריז $3.300. א גרויסער סנעפ.

סוויטס פון 3 און 4 רומס צו פארענטן. הייזער, קאטערזשעס און באנגאלאוס צו פארענטן.

געלט צו לייען אויף 7 פראצענט. אינשורענס פאר אלערליי צוועקן.
Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 און 807 58

:: צו פארענטן ::
FOR RENT

באלטיק אפארטמענטס
מאניטאבא עווע.
צו פארענטן 3 און 4 רום סוויטס, ניי דעקאריר. סקרינד באלקאנס.
מעסיקע רענט
זיך ווענדן צום קערטייקער
סוויט "די." טעלעפאן 668 56

צו פארענטן 1 אדער 2 רומס, געפויר־נישט אדער ניט. זיך ווענדן אין 511 מעדינס עווענוי.

צו פארענטן א 4 רום סוויט אין ראזגלען אפארטמענטס, פולי מאדערן, שטענדיקע הייסע וואסער, מיט עלעקטרישן סטאוו. ביליקע רענט. טעלעפאן 254 51.

אין פעלעס טעאטער

היינט ווערט געוויזן דאס זייער שפא־נענדע בילד "ראפלס" מיט ראנאלד קאל־מאן אין דער הויפט ראל, מיט אן ערשט קלאסיקן קעסט. "ראפלס" איז דער גרעס־טער ראמאנס אויפ'ן לייוונט, זייער א שפאנענדע דראמע וואס האט אויפגעצי־טערט מיליאנען צושויער. עס ווערט אויך געוויזן אן אמוזירנדיקע דורכאויס ריי־דענדיקע קאמעדיע, נייעס, און קורצע אויסגעקליבענע בילדער. זעט אין הערט עס אין פעלעס טעאטער.

—(::)—

אין בידזשו טעאטער

אין דעם ניי־איבערגעבויטן בידזשו טע־אטער ווערט היינט געוויזן "רענא", א דורכאויס ריידנדיק בילד מיט רוט ראנאלד אין דער הויפט ראל.

דאס בילד איז פארצירט לויט דער סענסאציאנעלער נאוועלע פון קארנעליוס וואנדערבילט. דראמאטישקייט! געוואנ־קייט! עס אנטהאלט אין זיך אלצדינג.

עס ווערן אויך געוויזן פיטשורעטס: וועלטלאכע נייעס. קאמעדיע, רעוויו, קאר־טון און נאוועלטיס.

—(::)—

מאיר ב. זיפורסקי, אין א נייעם פלאץ

דער גוט באקאנטער סערוויס סטיישאן מאן, מאיר ב. זיפורסקי, וועלכער איז גע־שטאנען אויף אלפרעד עווענוי, האט זיך איבערגעמופט אין זיין נייעם סערוויס סטיישאן אויף דאפרין און סאלטער סט.

זיין נייער סטיישאן הייסט "גרענד סערוויס סטיישאן" און איז מאדערן אין אלע חינזיכטן. די אוטאמאביל וועלן אויפגעהויבן אין דער הויך און דאס גיט די מעגלאכקייט צו באטראכטן דעם אוטאמ־מאביל פון אלע זייטן, אים אויסרייניקן ריכטיק, אנאוילן ווי געהעריק א. א. וו.

דער נייער סטיישאן האט צוויי טירן, ווי אויך א ספעציעלע מאשין צו אוילן די קארס.

מר. זיפורסקי איז איצט זעלבסטשטענ־דיק אין ביזנעס. ער איז ניט פארפליכ־טעט צו קויפן קאמפאני און דאס גיט אים די מעגלאכקייט צו פארקויפן די בעסטע סארטן גאזאלין, אויל, און גרייזינגס.

מאטארסטן וועלן געפינען אין זיין "גרענד סערוויס סטיישאן" די בעסטע באדינונג צו זייער בעסטער צופרידנהייט און מר. זיפורסקי דערווארטעט די פאס־ראזיזרונג פון זיינע אלטע און נייע פריינט און באקאנטע. ער לאדט איין אלע מאטארסטן צו קומען באטראכטן זיין נייעם פלעצן אויף קארנער דאפרין און סאלטער סטריט.

אדווערטייזט אין "דאס אידישע וואָרט" — עס וועט זיך אייך באצאלן